

639

DE WEETRANSPORT-PROLE-
ÜHINECE ISH LIPU ALLA!

ENS
Kõrvaltoimivaletooni ja
Kõrvaltoimivaletooni
Kõrvaltoimivaletooni
Teaduslik-teadmekirjanduse
raamatukogu
M

ISH (Merimeeste ja Sadamatöölise
Internatsionaali)
EESTI SEKTSIOONI HÄÄLEKANDJA

1-2

READ KOOMALE!

Meie elame suurte ajalooliste sündmuste ajajärgul, ja ühenduses te-
ravneva kapitalismi kriisiga purunevad ja hävinevad vana, kurnamisel põh-
jeneva maailma alused.

Kuid samal ajal saavutab maa, kus ehitatakse sotsialismi — Nõuko-
gude Liit — ikka uusi ja uusi, inimsoo ajaloos enneolematuid võite nii-
hästi tööstuse ehitamisel, kultuuri arendamisel kui ka töölisklassi olukorra
parandamisel.

Kodanlus näeb seda ja mõistab seisukorra tõsidust. Sellepärast vaa-
tab ta niisuguse sallimatusega Nõukogude Liidule ja valmistab tema vastu
interventsioonisõda. Ühtaegu tungib ta täiel väerinnal peale oma maa
proletariaadile nii poliitiliselt kui majandusliselt.

Selles võitluses seisab tänapäeval klass klassi vastas — kodanlus ja
proletariat.

Eesti ei jää selles ähvardavas kahe süsteemi kokkupõrkes eemale,
kuna ta on olnud ja saab ka edaspidi olema rahvusvahelise imperialismi
sõjariistaks Nõukogude Liidu vastu.

Kas eesti kodanlus on suuteline sõdima kogu maailm proletariaadi isa-
maaga — see oleneb eesti tööliste ja kehvik talurahva eneste teadlik-
kusest ja revolutsioonilisest otsustavusest.

Sarnases olukorras ei või meie, eesti merimehed, selle ükskõikseks
pealtvaatajaks jääda, mis sünnib meie ümber.

Kui olime seni nõrgalt organiseerunud niihästi Eestis kui ka välismaa
laevadel, siis tänapäev ühendame oma laialipillatud jõud ühiseks võitluseks,
astume oma ametiühisuste pahempoolse opositsiooni liikmeks, muudame
senised sotside ja karjeristlikkude juhtide poolt killustatud ja halvatud
ühingud tugevateks võitlusorganisatsioonideks. Tõstame ka meie häält
oma õiguste, nõudmiste ja hädade üle! Ärme oleme ainult sõnakuuleli-
kud orjad laevaomanikkude ja nende kubjaste käes. Peame võitlust ühes
terve maailma tööliskonnaga!

Käesolev ajakiri „Majakas“ tahabki selle raske ülesande teostamisel
olla juhiks, teenäitajaks ja organisaatoriks. Tema arenemine, edu kui ka
lugejaskonna võitmine oleneb teist endist, seltsimehed merimehed.

Esimene Baltimaade merimeeste ja sadamatöölise pahempoolse opo-
sitsiooni konverents, kes otsustas hakata välja andma käesolevat meri-
meeste ajakirja „Majaka“, kutsub üles kõiki eesti merimehi ja sadama-
töölisi kirjutama selles häälekandjas oma elust laevadel, töötingimustest,
ümberkäimisest, teie vastu tarvitatavast ülekohtust, kuritarvitusest, laeva-
omanikkude kurnamise võtetest, kõigist oma nõudmistest ja hädadest.

Seltsimehed merimehed, peale selle kutsub konverents teid üles külas-
tama internatsionaalseid merimeeste klubisid, astuma Merimeeste ja sa-
damatöölise Internatsionaali — IHS — liikmeks!

Saagem alalisteks „Majakas’e“ lugejajaks, laialilaotajajaks, saatkem
oma poolt temale teateid ja kaastööd.

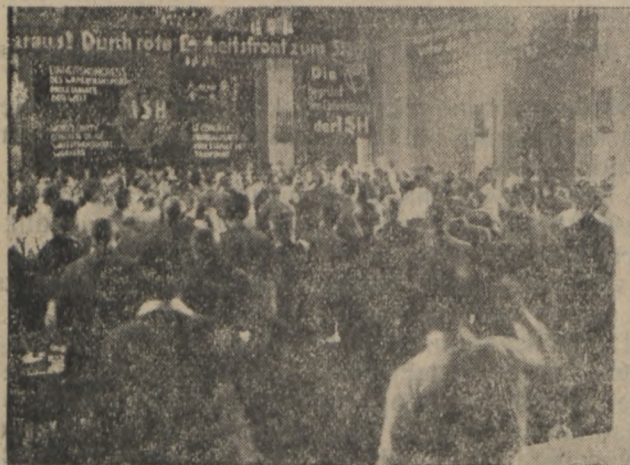
„Majaka“ toimetuse.

ESIMENE ÜLEILMNE VEETRANSPORDITÖÖLISTE ÜHTLUSKONGRESS

21. mail s. a. oli esimest kord kokku kutsutud veetranspordi tööliste liikumise ajaloos kõikidel meredel ja maadel, sadamates ja kontinentidel töötavate merimeeste, sadamatööliste, sisevete laevameeste ja kalameeste üleilmne ühtluskongress.

Juba kaua aega enne kongressi algust tegid meriproletariaadi aktiivsemad võitlejad noolega ettevalmistustööd kongressiks.

Merimeeste, sadamatööliste endi poolt kutsuti kokku hulgalised miitingud ja koosolekud. Isegi niisugustel maadel, kus valitseb metsik valge terror ja ei lubatud avalikult organiseerida tööliikooolekuid, ega valida

№1 Kongressi avamine

te ja Sadamatööliste Internatsionaali (ISH). Tervitusi olid saatnud ka eesti, soome ja läti merimehed ja sadamatöölised, milles nad väljendasid oma täielikku usaldust ISH-le — tema programmile ja platformile.

Kongress algas 21. mail s. a. Altonas, Hamburgi lähedal, ja lõppes 24. mail.

Selle nelja päeva jooksul maailma merimeeste, sadamatööliste, sisevete laevameeste ja kalameeste staap hindas täiesti õieti süvenevat maailma majanduskriisi ja tekkinud olukorda ning näitas kätte need teed, mida mõõda sammudes veetranspordi töölised võivad kõikjal edukat võitlust pidada pealetungiva kapitalismiga, et võita.

Selleks, et seda saavutada, on tarvis, et iga merimees, iga sadamatöölise, sisevetelaevnik ja kalur mitte ainult ei tunneks huvi maailma ühtluse kongressi otsuste vastu, vaid samal ajal astuks ISH'i ridadesse, võtaks osa kõige otsustavamalt nende otsuste elluviimisest.

saadikuid, tehti seda kõike suurte raskustega illegaalselt. Sellega on seletatav niisuguste maade saadikute osavõttumine kongressist, nagu fashistiinne Itaalia, Poola, Rumeenia, Läti, Eesti, Soome jne. Kongressi avamise ja järgmistel päevadel saadi kõigist ilmakäartest sajad resolutsioonid ja telegrammid, milles veetranspordi töölised tervitavad maailma ühtluskongressi organiseerijat ja võitlusvalimis juhti — Merimees-

Ühtsuskongressi päevakord oli järgmine:

1) Majanduskriis; merimeeste, sadamatöölise, kalameeste, sisevetetöölise seisukord, ühise väerinna organiseerimine kapitali pealetungi vastu.

2) Uue imperialistliku sõja hädaoht.

3) Veetranspordi töölise võitluse organiseerimine asumaadel.

Kõik need kolm päevakorras olevat küsimust on käesoleval silmapilgul kõige aktuaalsemad. Kellegile pole saladuseks, et maailma majanduskriis halvas raskelt ka üleilmset kaubaläbikäiku, süvendades sellesamaga kriisi veetranspordi alal. Kaubalaevastiku tegevuseta seisev tonnaash on praegu üle 14 miljoni tonni ehk 20% kogu ilma tonnaashist. Üle 400.000 veetranspordi töölise ehk 40% merimehi, sadamatöölisi ja sisevetelaevamehi on oma perekondadega jäetud nälja ja puuduse hooleks. Igal pool alandatakse päevapalka, pikendatakse tööpäeva, halvenevad töötingimused. Ja kõik see sünnib igal kapitalistlikul maal fashistlike ja reformistlike ametühisuste bürokraatide kõige tihedamal osavõtul.

Ühtaegu kapitali pealetungiga töölisklassi elutingimustele valmistavad imperialistlikud röövikud ette uut verist ilmasõda, eriti N. Liidu vastu. Rahvusvahelise imperialismi päevakorras seisab asumaade jaotamine. Jaapani pealetung hiina rahvale on uue ilmasõja algus. Rahvasteliit on selle uue kuriteo organiseerija. Sõjariistade vähendamise konverents on ainult tegelikkude sõja ettevalmistuste maskeerimiseks. Selles uue imperialistliku sõja ettevalmistuses N. L. vastu mängivad II ja Amst. Internatsionaali juhid suurt osa. Oma rahuarmastavate sõnakõlksudega nad ainult maskeerivad oma kuritegelikku osa.

Läbi vaadates tekkinud olukorra, maailmakongress võttis vastu otsuse, et veetranspordi proletariaat võib rahvusvahelisele laevaomanikkude kapitali pealetungile vastu astuda ainult otsustava kangelasliku võitlusega.

Et seda võitlust edukalt pidada, peab organiseerima kõikide merimeeste, sadamatöölise, sisevete laevameeste ja kalameeste ühise võitlusväerinna kõikidel laevadel, kõikides sadamaettevõtetes ja tööbörsidel. Iga konflikti, iga laevanduse kapitali pealetungi katse puhul peab ühise väerinna alusel organiseerima veetranspordi töölise vastu pealetungi.

Võitlust peab pidama seks varakult valitud ühtluse tegevuskomitee juhtimisel ja järgmistel nõudmistel:

1) Kapitali iga pealetungi vastu. Iga töötingimuste halvendamise ja töötasu alandamise vastu — parema palga ja töötingimuste eest. Töötaolekul toetusmaksimise eest terve palga suuruses kõikidele veetranspordi töölisele, rippumata raassist, rahvusest, värvist.

2) 7- tunniline tööpäev ja 40-tunniline töönael ilma töötasu alandamata; kolm vahetust laevalael ja kaks -all; ületundide eest kahekordne töötasu.

3) Ettevõtjate ja riigi kulul sotsiaalne kindlustus, 2—4-nädalane puhkus aastas täieliku palga edasimaksimisega.

4) Töölevõtmine järjekorra järgi. Töölevõtmise kontorid olgu veetranspordi töölise endi käes.

5) Laeva meeskondade ja laadijate sadamatöölise arvu vähendamise vastu.

6) Majanduslise ja poliitilise terrori vastu; eriliste reaktsiooniliste meriseaduste vastu; sõna, koosoleku, trüki ja streigi vabaduse eest.

7) Olgu ühesugused õigused asumiaade ja teistel töolistel.

Maailma ühtluse kongress töötas välja kindlad, konkreetset nõudmiste programmid iga veetranspordi tööharu töolistel jaoks, missugused peab hulgaliselt läbi arutama laevades, sadama ettevõtetes, töölevõtmise kontorites, tööbörsidel j. t. kohtades. Need programmi nõuded peavad olema kõikide maade veetranspordi töolistel igapäevase võitluse aluseks.

Võitluseks uue imperialistliku sõja hädaohu vastu ja sõja vastu Hiinas kutsus ühtluse kongress üles kõiki merimehi, sadamatöölisi ja sisevete-laevamehi kõige jõuga takistama imperialistlikkude röövikute sõjamaterjali ja sõjaväe vedu, looma seks kõigis sadamates tegevuskomiteed, teatama otsekohe igast sõjamaterjali laadimise juhtumist oma klassiorganisatsioonile, ära ütleva vedamisest, peale ja mahalaadimisest kuni avaliku väljastamise ja streigi organiseerimiseni. Meie hüüdsõnaks peab olema: mitte ühtegi kilogrammi sõjavarustust rahvusvahelise imperialismi huvides!

Merimeeste, sadamatöolistel, kalameeste ja sisevete laevameeste ühtluskongressi saadikud tulid kokku kõikidest maailma kaartest. Üldse oli kongressil esitatud 31 maad: Algeria 1, Belgia 6, Hiina 3, Danzig 1, Daani 22, Saksamaa 56, Eesti 1, Inglismaa 7, Soome 1, Prantsusmaa 9, Kreeka 1, Hollandi 6, Itaalia 3, Jugoslaavia 1, Indoneesia 1, Jaapani 2, Läti 3, Norra 10, Austria 3, Portugaalia 3, Rumeenia 1, Hispaania 1, Rootsi 15, Schweitsi 1, Tšehoslovakkia 1, Poola 1, Ungari 2, Ameerika Ühisriigid 9, Nõukogude Liit 1, Austraalia 1.

Kongressil olid esindatud järgmised asumaad: Briti Guinea 1, Senegali 1, Sudan 1 ja üks araablane. Üldse oli saadikuid 173 inimest, kellest 130 otsustava häälega ja 43 nõuandva häälega.

Ametiühisustesse kuuluvuse järgi jagunesid saadikud järgmiselt:

Reformistlikkudest ametiühisustest	55 inim.
ISH' i ümber koondunud organisatsioonidest	67 "
sündikaliste	2 "
teistest organisatsioonidest	9 "
organiseerimatuid	29 "

Elukutse järgi:

merimehi	89 "
sadamatöölisi	33 "
sisevete laevamehi	27 "
kalamehi	12 "
laevaohvitseri	5 "
teisi	7 "

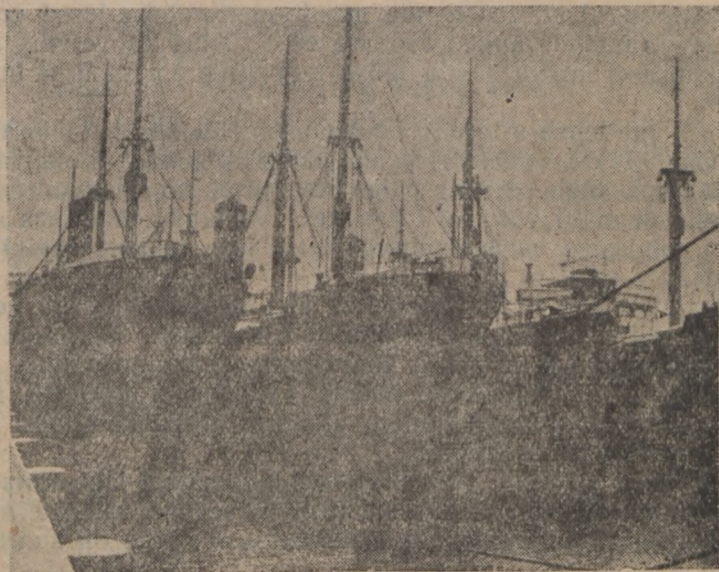
Saadikute koosseisust on näha, et see kongress oli tõepoolest veetranspordi töolistel kõigi ilmavaadete ja töökspidamiste ühtluskongress, et ta oli tõepoolest veetranspordi töolistel tahte ja soovide tegelik väljendaja. Nii hästi oma koosseisu kui ka töökäigu poolest polnud sellel kongressil midagi ühist ITF' i ja Amsterdami internatsionaali ametiühisuste kongresside bürokraatliku vaimuga.

Jgale saadikule ole antud täielik vabadus välja ütelda täiesti vabalt oma mõtted ja näidata tee, mida mööda veetranspordi töölised sammuvad võidule. Ja iga saadik, väljendades hulkade arvamist, et võinud tekkinud olukorrast väljapääsuks näidata ühtegi muud teed, kui organiseerida kapitali pealetungile vastupanu, pidada vihasi võitlust ja kapitalismi kriisist väljapääsutee otsimisele metsiku eksploateerimise suurendamise, hulkade viletsuse, sõja provatseerimise kaudu vastu seada revalutsiooniline kriisist väljapääsutee, järgnedes võidurikka vene proletariaadi teed — Oktoobri teed.

Straume.

BALTIMAADE VEETRANSPORDI TÖÖLISTE AMETIÜHISUSTE PAHEMPOOLSE OPOSITSIOONI KONVERENTS

Ühenduses esimese üleilmse merimeeste ja sadamatöölise kongressi kokkukutsumisega tuli kokku ka esimene Baltimaade merimeeste ja sadamatöölise konverents. Esitatud oli 23 saadikut: Lätist, Soomest, Eestist, Poolast.

Waltershoff — üks paljudest tegevuseta laevade surnuaedadest.

Konverentsi päevakorras oli:

- 1) Üleilmne majanduskriis. Merimeeste ja Sadamatöölise organiseerimine kapitali pealetungi ja imperialistliku sõja vastu.
- 2) Poliitilised ja majanduslikud nõudmised.
- 3) Organiseerimise küsimus ja ISH'i juurde ajutise Baltimaade komitee loomine.

Esimese päevakorra punkti arutamisel selgus, et kogu maailmas 40 miljoni töölise kriisi surve all, kannatavad kriisi surve rängemal kujul. Sest nende näpunäidetel muudab Balti maade kulukas ettevalmistus nad kallaletungikohaks Nõukogude Liidule.

Kodanlise terrori läbi on Baltimaade tööliste organisatsioonide tegevus halvatud või täiesti hävitatud.

Endiste aegade võrreldes töötab sadamas veel ainult 30% töölisi, kellest suurem osa on onupoegi ja tuttavaid ja needki töö ainult paar-kolm päeva nädalas. Merimeeste seisukord on niisama tume. Mitmesuguste võtetega on palgad nii alla surutud, et mõnesugustel juhtumistel laevast lõpuarvet saades pead veel juure maksma. Merimees peab kuus seitse kuud kohta ootama, ja sedagi ei saa sagedasti muidu, kui ülemusele otsekohe meelega maksimisel.

Kogu see raske majanduslik ja poliitiline surve nõuab ühist otsustavat vastuastumist kapitali pealetungile, laevaomanikkude saagiahnusele. Mida tihedam, laialisem ja arvukam on veetranspordi tööliste võitlusväerind, seda edukamalt võib oma klassihuvide eest võidelda.

Sellepärast, eriti arvesse võttes Balti maade geograafilist, majandus-poliitilist naabrussugulust, mis nende maade meriproletaarlased enamvähem ühesugustesse kurnamisvahekordadesse seab, leidis konverents tarvilikuks töö ühtlustamiseks kokku seada ühise tegevuseprogrammi ja luua juhtiva organi.

Sest ühise juhtimise all saab edukamalt võidelda, pole karta, et ühe maa merimehed või sadamatöölised läheksid teiste poolt vastuvõetud otsuseid rikkuma, olgu see siis palga nõudmisel, sõjamaterjali vedamisest äraütlemisel, või muul võitluse ülesandel. Vastupidi, ühe maa meriproletariaat võib solidaarse väljaastumisega teise maa tööliste streiki ja nõudmisi toetada.

Valitud ajutise Balti maade komitee ülesandeks tehti: sidemepidamine nende maade vahel ettetulevate veetranspordi tööliste ellu puutuvate küsimuste lahendamiseks ja järgmise konverentsi kokkukutsumine.

Konverents töötas välja Balti maade veetransporditööliste nõudmiste programmi, mis üldjoontes põhjeneb üleilmse ühtluskongressi nõudmistele ja mis ilmub eribroschüürina.

Kõiki küsimusi ei olnud võimalik tarvilikul määral läbi arutada, kuna konverentsi lühikese ettevalmistusaja tõttu ei saanud valge terrori maade vastavad tööliskihid oma esitajaid saata. Luba saamine oli suurte raskustega seotud.

Lätist oli nii merimeeste kui sadamatööliste saadikuid, mistõttu võis sealse olukorra kohta selgema pildi saada.

Eestis valitseva surve ja tagakiusamise tõttu on sadamatöölise ja merimeeste organiseerimine tugevasti raskendatud. Seda enam, et sotside ja teiste tagurlike juhtide poolt on organisatsioonid täiesti keskaja tsunfti taolisteks kutseühinguteks muudetud.

Siiski, vaatamata raskustele ja survele, liigub pahempoolse opositsiooni asi järjekindlalt edasi.

Soome saadikute aruandest selgus, et seal sadamatöölised kindlal kujul organiseerivad ja tagajärjekalt töötavad. Kuid merimeeste organiseerimine lonkab.

Konverentsil astusid üles mitmed seltsimehed, rõhutades praegust pinevat ajajärku, kus imperialismi ja töölisklassi huvid teravalt kokku põrkavad, kus imperialism provotseerib kriisist väljapääsuks sõda Nõukogude Liiduga.

Konverents võttis vastu sõjavastase resolutsiooni, töotusega, muuta imperialistlik sõda kodusõjaks.

Konverents konstateeris üksmeelselt, et Baltimaade töölisklass ei luba oma kapitalistidel kriisist väljapääseda töölisklassi orjastamisega. Ainukene kriisi lahendaja on tööliste revolutsiooniline lahendusviis.

Kolmepäevase töö järgi lõpetas konverents oma istangud ja konverentsi saadikud läksid laiali oma kohtadele, kätenäidatud võitlusülesandeid teostama.

A. T.

TERVITUSED LAEVADEL

Meie, eesti merimehed, tervitame ühist võitlusinternatsionaali — ISH'i, kes merimeeste, sadamatöölise ja sisevete laevnikkudele klassivõitluse teed näitab ja esimese üleilmsekongressi kokku kutsub.

Meie kohustame endid igasuguse agitatsiooniga igas sadamas ja laevas kaasa aitama selle üleilmsekongressi võidurikkaks läbiviimiseks.

Meie kohustame endid kongressil vastuvõetud otsuste täideviimiseks kaasa aitama.

(Laeva nimed).

S/S — 7 allkirja

S/S — 6 allkirja

S/S — 7 allkirja.

Laevade nimed jäävad avaldamata, sest nende avaldamine tooks merimeestele poliitilise tagakiusamise.

TERVITUSED ROTTERDAMIST

Lugupeetud seltsimehed, võtke vastu palavamad tervitused, kes teie kõige raskuste peale vaatamata murdmata müürina seisate veetranspordi proletariaadi huvide kaitsel.

Elagu üleilmne veetranspordi proletariaadi kongress!

Maha N. Liidule kallaletungi ettevalmistajad!

*Rotterdamis veetranspordi proletariaadi
eesti sektiooni nimel.*

Komitee liikmete allkirjad.

TERVITUS EESTI MERIMEESTE POOLT ÜLEILMSELE VEETRASPORDI TÖÖLISTE ISH KONGRESSILE

Sellega avaldame kindlat poolehoidu ja solidaarsust kõigile, kes igasuguste raskuste peale vaatamata üliväga tähtsa ülesande oma õlgadele on võtnud ja kogu maailma veetranspordi proletariaadile kongressi ülesandeid õigel viisil valgustanud ja seda suurt ja vastutavat tööd teeb, millel määratu tähtsus ennenägemata viletsusesse paisatud veetranspordi tööliste. Ka meil on avanenud võimalused saata oma delegaadid kongressile vastavate aruannete ja nõudmiste kavaga äärmise viletsuseni viidud elutingimuste parandamiseks. Arusaades sellest väga tähtsast rahvusvahelisest veetranspordi tööliste suursünnimusest ja lahutamata osana seistes kogu ilma revolutsioonilise proletariaadi ühisvääringas, tunneme meie, eesti merimehed, endid kohustatud olevat kogu ilma tööliste huvisid kaitsvaid streike toetama, valmis olles iga minut puhkevat uut imperialistlikku sõda kodusõjaks ümber muutama, kaitses kõige oma mõistuse ja jõuga NSV Liitu, kui ainsat tööliste kodumaad.

Palavaid tervitusi ja tšukat tšõd kuni võitcurikka lõpuni!

Antverpen 12. V 32:

Järgnevad 15 allkirja ja klubi pitsat.

RESOLUTSIOON

Baltimaade merimeeste ja sadamatöölise ametiühisuste pahempoolse vastasrinnaga esimene konverents läkitab oma palavamad tervitused üleilmsele veetranspordi tööliste esimesele kongressile ajal, kui kapitalism kõige jõhkrimal kombel tungib peale veetranspordi tööliste minimaalsetele elu-olulistele nõudmistele, kui terve ilma imperialism otsib väljapääsu kriisist uue ilmasõja läbi, tööliklassi metsiku eksploateerimisega ja interventsiooniga Nõukogude Liidu vastu — selajal on saanud eriti hädavarvilikuks merimeeste ja sadamatöölise ühise võitlusvääringa loomine.

Meie — Balti maade merimehed ja sadamatöölised anname oma poolt toetus e. pidada järjekindlat võitlust ITF ja Amsterdami ametiühisuste bürokraatilise äraarimise poliitika vastu: meie toetame mobiliseerida laialisid veetranspordi tööliste massid üleilmse kapitalismi pealetungi vastu. Paremate elutingimuste, vastava tööpalga ja lühendatud tööpäeva eest! Imperialistlike sõja provokaatorite vastu! Revolutsioonilise väljapääsu eest kriisist!

Elagu veetranspordi tööliste kongressi ühistunne!

Elagu Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaal!

ÜLESKUTSE

Seitsimehed merimehed.

Viimaste kuude kestel teostavad eesti laevaomanikud eriti laiaulatuslikku pealetungi merimeeste elatistasapinnale.

Merimeeste majandusline seisukord halveneb järjekindlalt laevaomanikkude kapitalistliku ratsionaliseerimisega. Koosseisusid vähendatakse,

tööpalka alandatakse, tööpäeva pikendatakse, tööintensiivsust suurendatakse „Demokraatliku“ Eesti merimehi sunnitakse töötama 16 ja enam tundi tööpäeva jooksul. Samal ajal, kui isegi kodanlikud ja sotslikud lehed tunnistavad, et tsaari Venemaal töötati laevadel 8—9 tundi.

Eestis ei ole ka mingisuguseid merimeeste kaitseeadusi. Laevaomanikud võivad merimeestega ümber käia kuidas heaks arvavad. Kodanlik, valitsus toetab neid ja surub merimehi. Õiglusetus ei rõhu mitte üksi meeskonda, vaid ka juhtkonda. *Eesti laevaomanikud tahavad merimeest avalikult rõõvida, naljutada, nad tahavad ta töötatõolisena kerjama saata.*

Laevaomanikkude rõõvlitööd aitavad läbi viia kogu „iseseiseva Eesti“ kestvusel sotsid, igatsorti iseupitunud tagurlised ametiühisuste bürokraadid ja kahtlased karjeristid. Eks ole Eesti Meremeeste Liit, E. Kaubalaevastiku mehaanikute ühing, E. Kaubalaevastiku assistentide-mehaanikute ühing j. t. nende võimuses. Oma äraandliku poliitikaga sumbutavad nad niigi killustatud tsunfti taoliste kutseühingute palgavõitlust ja ühiseid väljaastumisi. Täna teevad nad pahempoolseid sõnakõlkse, kuid tegelikult valmistavad pinda, et homme seda meisterlikumalt merimehe huvisid ära anda. Kõigil on meeles, kuidas kevadel Tiitus, mehaanikute „juht“ Silber j. t. silmakirjalikult võitlesid kui lõvid palga kärpimise vastu, aga kui tuli ühine koosolek laevaomanikkudega, siis teatas Tiitus truualamlikult merimeeste nimel, et palkasid võib alandada elukalliduselisa arvel, aga mehaanikute „juht“ Silber kinnitas omakord kõigi mehaanikute nimel, et palka võib alandada 10% võrra. Mis see siis oli? Aga otsejones äraandmine. *Selle asemel, et mehiselt palkade alandamise vastu võidelda, topivad nad ise kärpimise protsendi laevaomanikkudele pihku.*

Seltsimehed merimehed, eile oli palkade alan damine, kuid täna on eesti laevadel meeskondade vähendamine, töökoorma suurendamine ja töötingimuste halvendamine. Täna laevaomanikud püüavad läbi viia kuut ürgpealetungi merepalgaorjadele, nad tahavad valitsuse kaudu kiirekskorras läbi suruda niigi viletsa teki- ja masina juhtkondade ja meeskondade sõidu seaduse muutmise. Nad tahavad löökülesandena esimeses järjekorras vallandada raadiooperaatorid. Laevaomanikud tahavad panna radlsti töö niigi koormatud tüürimehe õlgadele. Pole kellegi saladus, et need vähesed kroonid, mis tüürimehele esialgu kahe esimese töö eest rohkem lubatakse, võetakse hiljem seadusliku palgaalandamise teel maha, — kui asi „vananenud“ ja raadiooperaatorid laevalt maas. Sest nii oli asi kavatsatud ja ainult nii on sellest kisarikast „kokkuhoiu operatsioonist“ kasu.

Seltsimehed merimehed, laevaomanikkudel on osakaupa pealetun imise taktika. Sellepärast ei vähenda nad täna koosseisu kogu plaani ulatuses. Täna vallandavad nad ainult raadiooperaatorid, aga homme kordavad nad seda teistega. Mehaanikute, puuseppade, trümmerite käes ongi järg.

Mõistagi, ei jää need laevaomanikkude manöövrud merimeeste eest varjule. Nurisetakse ja saadakse aru, et vaja oleks sarnaste laevaomanikkude pealetungide vastu aktiivselt võidelda. Kuid, et otsekohene leppimata võitlus on kapitalistidele hirmus, siis võtavad nad appi äraandlikud kutse-

ühingute bürookraatlikud, karjeristlikud juhid. Need „juhid“ konstateerivad küll merimeeste ees „seisukorra raskust“, kuid samal ajal otsivad teed, kuidas laevaomanikkudel oleks kergem oma kavatsust teostada. Selle tagamõttega soovivad nad radiooperaatoritelt endid kohtadelt lahti ütelda, lahkuda. See on samasugune provokatsioon, kui kevadel palgakärpimisel, kus Tiitus kutsus merimehi üles endid Eestisse nõudma, et tegelikult laevaomanikkudel oleks seal kergem uusi alandatud palgapepingud teha ja „vastuhakkajatest“ lahti saada.

Seltsimehed radistid, ärge kuulake kapitali palgatud juudaste juttu. Ärge laske endil tekkida pettekujutusi, et see on õige ja võidurikas võitlustee. Need on ainult manöövrid, mida telgitagant hoopis isesugustest niitidest tõmmatakse. On päevaselge, et need manöövrid toovad rohkem kasu laevaomanikkudele kui radistidele. Võib juba ette ütelda, et *laevalt üksikult lahkudes teie olete tagasitulematult oma võitluse ja koha kaotanud*. Sest isegi valitsuse ringkonnad tunnistasid, et iga töölolija radisti kohal on 3 töötut radisti. Lahkute teie laevadelt, siis pole laevaomanikkudel raske leida teie asemele isegi diplomeeritud asetäitjaid. Sest töötuid ja samal ajal organiseerimatuid tehnikumi ja sõjaväe radistide vastavate ettevalmistuse kursuste lõpetajaid on küllalt. Aga raadioasjaarmastajaid leidub isegi peaaegu iga laeva juhtkonna enda hulgast „tarvilikul määral“. Lähete teie nüüd välja üksi, ilma muu meeskonna toetuseta, lahkute laevalt, siis pole laevaomanikkudel ühtki takistust eest väljastpoolt teie kutseorganisatsiooni meest laeva teie asemele panna. Küllap valitsus, kes alati sedaliiki klassivõitluse akte ettevõtjate kasuks toetab, leiab ka siin tee „ajutiste asetäitjate“ „seadlustamiseks“. Kuid asi võib veel lihtsamalt välja kujuneda. Inglise laevade radistid algasid 1925. a. lõpu umbes samalaadset üksikut omaette streiki. Kuid mis tuli välja? *Laevu hakati hoopis ilma radistideta välja saatma*. Inglise sadama valitsus (Board of Trade) tunnistas radistide laevalt puudumise „force majeureks“ — „erakordseks raskuseks“ ja andis laevadel loa ilma radistideta välja sõita. See vältas mitu kuud. Ja välissadamad ei mõtelnudki sel puhul mingisuguseid abinõusid tarvitusele võtta. Toetab ju sarnastel puhkudel rahvusvaheline kodanlus ikka üksteist. Samasugune lugu juhtus 1928. a. läti mehaanikude streigi puhul kus laevad saadeti välja ilma mehaanikuteta, harilikku laevamehest asetäitjaga.

Seltsimehed radistid, kas teie arvate, et eesti laevaomanikud pörkavad tagasi ka sellēs asjas Inglismaast eeskujul võtmast? Kahtlemata, ei. Seda enam, et praegune radistide kohtadelt lahkumine ei sünnitaks üldse kuigi kauaks raskusi, sest mõne kuu pärast on radisti diplomiga tüürimehed juba laevadel ja laevaomanikkudel on veel hea meel, et enneaegu radistidest lahti said. Siin ei tähenda ka välisorganisatsioonide võimalik toetus, kui tegelikult vastupanu aeg lühike. Ja seda ei tule arvata, nagu ei antaks tüürimeestele diplome nii hõlpsasti kätte, vastupidi: kogu see akt on kapitali pealetungiakt, ja nii ei arvestata siin mitte sedayõrd teadmiste kui kapitali huvidega. Kes teist ei teaks m. a. hukkunud eesti aurikut „Lyrat“, või hiljuti hukkunud prantsuse aurikut „Philippari“, mis omakord tõendavad

kui vähe laevaomanikud hoolivad inimestest ja missuguste sõlduks kõlbmata kirstudega ja vähese julgeoleku kindlusega merele sõidetakse.

Seltsimehed radistid ja kogu eesti meriproletariaat, eduka võitluse pidamiseks laevaomanikkude pealetungiga minge seda teed, mis näitab teile kätte Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaal — ISH — ja tema eesti seksioon.

Mitte üksik, omaette kutseühing — tsunft, mitte üksik väljaastumine üksikstreik, üksikult laevast lahkumine, vaid ühine palgavõitluse väerind üksteise toetamine, ühine väljaastumine. Mitte nii, et radist ütleb üleolevalt ära kütja solidaarsest toetusest, või et tüürimees ruttab õhinal kursustele radisti eest leiba ära võtma, vaid kapitali pealetungi vastu loome madruste, tüürimeeste, kütjate, radistide, mehaanikute ühise võitlusväerinna ja astume välja ühendatud jõul, misjuures iga kategooria seab üles üldiste nõudmiste kõrval ühtlasi veel oma erinõudmised. Oma võitluse juhtimiseks valime usaldusväärsetest seltsimeestest tegevusekomiteed, kes järelandmata saavad võitlema meie nõudmiste eest ja armutalt minema kihutavad sotklikud ja karjeristlikud Merimeeste Liidu j. t. ühingute äraandlikud juhid.

See on veel seda hädatarvilikum, et teki- ja masinajuhtkondade ja meeskondade sõidu seaduse muutumise puhul peaksime olema juba pealetungi tagasilöömiseks rohkem ettevalmistatud.

Ette valmistades võitlusele peame meie iga pealetungi katse puhul laevaomanikkudele vastulöögi andma, äraootamata üldist merimeeste väljaastumist. Vastulööök peab sündima igas laevas, igas sadamas, igal tööpalga alandamise või töötingimuste halvendamise korral.

Iga konflikti, iga kokkupõrke puhul ettevõtjaga peavad järgmised üldised põhinõudmised üles seatud saama:

- 1) Maksma panna 1930. a. palganormid ja vastav söögivahe.
- 2) Koosseisude vähendamise vastu. Meeskondade koosseisude suurus et tohi olla väiksem, kui nõuab seda laeva julgeolek.
- 3) Tööta merimeeste toetamine.

Seltsimehed merimehed, nende ülesloetud nõudmiste eest välja astudes ükskõik missuguse konflikti puhul, ükskõik missuguses sadamas või laeval, meie peame võitlust pidama laevast lahkumata. Samal ajal, võitluse läbiviimisel peame tihedas ühenduses olema ISH Balti komiteede seksioonidega, mis asuvad interklubide juures Hamburgis, Rotterdams, Antwerpenis, Lübeckis, Danzigis, Gentis, Leningradis ja Arhangeiskis.

Seltsimehed merimehed, meie ei ole tänapäeval enam üksi. Võitlusvalmis Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaali juhtimisel on meiega kõikide maade ja maailmajagude merimehed. Ägedas laevaomanikkude pealetungi tagasilöömise võitluses, ainult ISH' i ja tema eesti seksiooni juhtimisel, ainult järjekindla võitluse taktika ja programmiga, ainult kõikide merimeeste võimsa võitlusväerinna loomisel meie võime laevaoma-

nikkude pealetungi tagasi lüüa ja asuda vastupealetungile, et võita endile paremad elutingimused, lühendatud tööpäeva, kõrgema tööpalga jne.

Elagu kõigi laevameeste ühine võitlusväerind!

Elagu võitluse solidaarsus laevameeskonna ja juhtkonna vahel!

Maha ITF kogu sotsjuudastega!

Elagu ISH!

Merimeeste ja Sadamatöölise.
Internatsionaali eesti seksioon.

INGLISE RAADIOOPERAATORITE PALGAVÕITLUS 1925-6. A.

1925. aastal otsustasid kaks mõjuvamat raadiotelagrahviste kontrolleerivat kompaniid kaubalaevastiku telegrahvistide palku alandada. Ehkki nende kompaniide kasud küll nii kõrged ei olnud kui 1914.—18. ja järgnevatel aastatel, siiski makseti neile veel 15 % dividendi.

Kompaniid olid otsustanud palku vähendada 1. detsembrist 1925. a. Telegrahvistide ühing (The Association of Wireless and Cable Telegraphists) kuulutas streigi välja novembri lõpul 1925. a. Streik seisis selles, et radistid lahkusid laevalt, kuna muu meeskond jäi aktiivsest streigi toetamisest kõrvale.

Pea kõikidelt laevadelt, mis tulid Inglismaa sadamatesse, õnnestus telegrahviste streigist osa võtma tömmata. Kuid siiski, nagu enamasti teistegi streikide puhul, olid ka mõned streigimurdjad.

Inglismaal on riikline asutus „Board of Trade“, mis kontrolleerib kõiki kaubalaevastikku puutuvaid küsimusi ja seadusi. Üks parlamendipoolt kinnitatud seadus ütleb, et ükski laev üle 1600 tonni ei või merele minna, ilma et tal posti peavalitsuse poolt varustatud telegrahvist peal ei ole. Järjekult, streigi väljakuulutamisega oleks pidanud kõik üle 1600 tonnised ilma telegrahvistideta laevad seisma jääma. Kuid „Board of Trade“ leidis seaduse kõverdamisega abinõu, ta lubas kõigil laevadel sõita ilma telegrahvistideta kuni streigi lõpuni.

Märtsil 1926. a. oli vähemalt 2000 inglise laeva merel, mis olid üle 1600 tonni ja ilma raadiotelegrahvistideta.

See näitab, kuipalju on miski seadus väärt, kui ta kapitalismi kasusid puudutab.

Et radistid, teisest küljest, veel üksi, ilma muu meeskonna aktiivselt streigi toetuseta välja läksid, siis lõppes streik kaotusliku vahekohtu otsusega, mille järgi alustatigi järjekindlat palgaalandust läbi viima.

Nii said 1926. a. III järgu radistid veel £ 15/17.6, kuna 29. veebr. 1932. a. oli see töötasu alandatud £ 13/0.0.

Inglise radistide streigi kogemused näitavad, kui raske on kitsastel kutseühingutel üksi oma ette palgavõitlust pidada.

Olgu ISH meie ainuke võitluse juht! Maha JTF!

Üksik veetranspordil tööline on palgavõitluses kõrkjaks tuule käes. Sellepärast, kõik ISH-i ühtlusväerinna ridadesse!

RADISTIDE VALLANDAMINE ON KURITEGU

(Tegeliku merimehe arvamine)

Vähemate kuludega kokku ajada suuremaid tulusid — sellel piirita omakasu tagamõttel vallandavad laevaomanikud radistid ja koormavad kahekordselt tüürimehi.

Kuid merel sõitjatel inimestel pole see mitte ükskõik, kes telegrahvi juures istub, või kui kaua ta seal istub.

Raadiooperaator on oma alal eriteadlane. Seda ametit ei õpi keegi õõpäeva jooksul tarvilisel määral selgeks, vaid peab vähemalt 3 aastat õppima ja praktiseerima, et oma alaga täiesti kurssi saada. Kuid missugune tüürimees saab 2—3-kuulistel kursustel nii targaks, et kas või oma rikkiläinud aparaati parandada. On selge, et asjatundmatu telegrahvisti pärast võib õnnetus tabada kogu meeskonda.

Kuid asjal on veel teine külg. Telegrahvi juures peaks alati inimene teateid vastu võtmas olema. Sest äkilised katastroofid jne on minutite ja sekundite asi ning nad ei ütle ette, kuna nad tulevad.

Mis tähendab isegi see, kui radist telegrahvi juurde tukkuma jääb, näitab väga selgesti ammu hukkunud okeani hiiglase „Titanicu“ lugu. Sel ajal kui „Titanic“ vajumas oli ja SOS välja saatis, sõitis temast üks kaubalaev nii lähedalt mööda, et isegi tuled näha olid. Kuid, et õõaeg oli ja telegrahvist magas, siis jäi ka SOS vastuvõtmata ning laev sõitis abiandmata mööda. Ainult 4—5 tundi hiljem jõudis „Titanicu“ SOS peale kohale teine laev. Kuid leidis eest surnukehadega täidetud veepinna ja ainult mõned elusatega täidetud päästepaadid.

Sarnaste õnnetuste ärahoidmiseks on koguni nõudmine üles seatud, et tühe radisti asemel oleks neid laevas kaks, et siis, kui üks magab, siis teine oleks valvel.

Kuid eesti laevaomanikkude uus ratsionaliseerimise võte muudab asja veel kahekordselt hädaohtlikuks. Ühest küljest, tüürimees on asjatundmatu ja ei jõua alati telegrahvi aparaadi juures valvata, kuid teisest küljest, kuigi ta seal valvab, siis jääb tema otsekohene töö — mis pole vähem tähtis — hooletusse.

Kes hoiab õnnetuste eest, kui saba laeva sillalt telegrahvi juurde läheb, teateid saadab, või vastu võtab. Sest komando siid jääb tühjaks.

• On nüüd mõni võõras laev ligidal ja segab sõidu kurssi, siis on küsitav, kui hästi tüüri juures olev mees laeva manööverdab, et kokkupõrget ära hoida. Vahel õnnestub, vahel mitte. Kuid meresõidul on väikene äpardus suurte tagajärgedega. Paljudel kordadel on laevad kokku põrganud, või muidu hädaohtlikku seisukorda sattunud, sest komandosillalei olnud valveohvitseri, kes oleks hädaohtu õigel ajal märganud. Kuid samal ajal on palju juhuseid, kus laev kogu meeskonnaga jäljetult kaduma läks või hukkus, sest puudus peal radist, kes oleks õnnetusest võinud teatada, või ei olnud lähedal olijatel laeval raddiateate vastuvõtjat.

Sellepärast on raadiooperaatorite vallandamine kuritegu laevameeskonna vastu, see on mäng nende eludega. Üks mees — saba — ei suuda

kahe, õigem kolme mehe kohustusi täita, ta ei suuda kogu meeskonna julgeolekut õnnetuse hädaohu vastu kindlustada.

Sellepärast ei puuduta praegune telegrahvistide vallandamine üksi neid endid, vaid kogu meeskonna julgeolekut.

Kõik merimehed, vaatamata ameti peale, toetame aktiivselt radistide võitlust — sest meie oleme kõik ühesugused palgatöö orjad.

A. M.

Ei ühtegi uut vallandamist, ei ühtegi penni palga vähendamist!
Nõuame 1930. a. palganormide maksmapanekut!

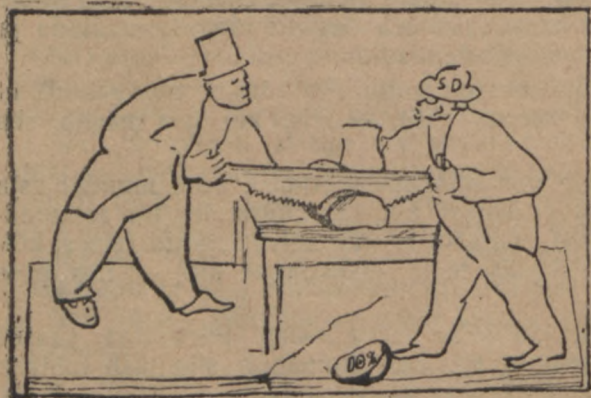
Iga laevaomanikkude kõripigistuse katse peale anname otsekohe
valusa vastulöögi!

OLGE VALMIS, PEALETUNGID EI LÖPE!

Organiseeruge, kihutage minema äraandlikud juhid!

Eesti merimehe ja sadamatöölise tänapäeva otsekoheks ülesandeks on: muuta oma killustatud kutseühingud tõeliselt kindlateks, võitlusvõimelisteks veetranspordi töölise huvide kaitsjateks ametiühisusteks, kihutada juhtide kohalt koerapiitsaga minema Tiituse taolised äraandlikud

Laevaomanik merimeeste „juhile“:
„Sikuta, sikuta sõber! Kümme protsenti saagtsime maha kerge vaevaga, surume nüüd ühesoojaga veel teise 10%“.

aga omakord tähendab iga üksiku allesjääja töökoorma suurenemist. Sest kui näiteks tekimadrustel oli seni 2 vahetust ja nad pidid 12–17 tundi päevas tööd tegema, siis uute koosseisude vähendamisega laotakse ka lahtilastute töö allesjääjate selga ja siis vaata, et vahel „erakordsetel aegadel“ on isegi 24 tunnilist „tööpäevast“ vähe.

Samal ajal teevad laevaomanikud ühtlasi kibedaid ettevalmistusi uueks palkade alandamiseks.

Selle uue ähvardava merimeeste kõripigistuse puhul ei tohi aga vee-transporti tööline olla kui abitu linnupoeg. Kuid seda hädaohtu on karta, kui merimees organiseerimise küsimusele ükskõikselt käega lööb ja laseb enda nimel rääkida igasugu laevaomanikkude poolt ülesostetud „juhtidel“. Sest need „juhid“ kasutavad just kutseühingute killustatud olekut ja nõrkust selleks, et äraandlikult kokku leppida „kõigi merimeeste“, „kõigi mehaanikute“ jne nimel.

Kas ei olnud just kevadise palkade alandamisega sarnane lugu? Siin saadi toime otsekohe provokatsiooniga. Tiitus ja teised merimeeste nimel rääkijad, selle asemel, et organiseerida merimeeste endi palga-võitluse väerinda, pidada laevades, sadamates koosolekuid, seada üles ühiselt võitlusnõudmisi ja neid ka järelandmatu järjekindlusega läbi viia, kulutasid laevaomanikkude uksehingi ja küürutasid selga valitsusevõimude ees. Aga merimeestele saatsid tõsisel silmapilgul üleskutse, kus provokatsiooniliselt räägitakse ainult pooltest asjadest ja lõpuks antakse nõu endid Eesti sadamatesse nõuda. See aga oli just laevaomanikkude endi huvides, kes nimelt ise hakkasid hiljem laevu võõrastest vetest Eesti vetesse tooma, et seal palgaalanduse lepinguid maksma panna, mis välisvetes sellekohase rahvusvahelise seaduse järgi pole lubatud ja ka võimalikke „tõrkujaid“ maha kirjutada.

Midagi aga ei tehtud selleks, et tõsiselt laevameeskondi hulgaliselt ühisele otsustavale palgavõitlusele viia, vaatamata, et mitmes laevas meeskonnad ise näitasid, et nad on täiesti streigi valmis. On teada, et 3-päevane streik viidi läbi „Maretil“, et streikisid veel „Kinniku“, „Kaie“, „Maie“, „Grokstili“ j. t. meeskonnad. Edasi on teada, et mehaanikud eesti laevadel palgaalanduse eel tõrkusid sadamatest väljasõitmast jne. Eks olnud see merimeeste väljaastumine aktiivseks palgavõitluseks.

Aga mis tegid „juhid“? Äraandjad, Tiitus, Silber j. t., läksid laevaomanikkudega kokkuleppe koosolekule, istusid nendega ühise laua taha ja pakkusid neile nende samade merimeeste nimel 10% palgaalandust, mille peale ka kokku lepitati.

Ja hiljem loeb merimees imestusega ajalehest, kuidas tema enda nimel a nõusolekul on ta leivakannikat 10% vähendatud.

Selle asemel, et juudase mängu mängida, oleks tulnud streik õigel ajal ja igas laevas üksmeelselt organiseerida, nõudes endiste palkade allesjätmist. Nüüd aga kandis streik osalist, juhuslikku laadi, kus jaot nõuti ainult seda, et mitte enneaegu võõrastes vetes palkade alandamist läbi ei viidaks jne.

Ühisel, jõulisel väljaastumisel oleks olnud kahtlemata suur mõju, ja üsna võimalik, et tänapäev oleks palgad endises suuruses olnud.

Kõik see on mõõdapäasematuks õppetunniks eelseisvate laevaomanikkude pealetungide puhul.

Ei ole meil kindlamat, organiseeritud ühisjõudu vastu panna, laseme ikka endi nimel Tiitustel ja Silberitel rääkida, siis oleme sama löödud kui kevadelgi.

See on veel seda tõenäolikum, et Tiituse mehed loovad uusi ülemaalisi koondusi, transporditöölise liitused, et seda suurejoonelisemalt ja laiemalt seljataguse nimel mahasahkerdada veetranspordi-töölise huvisid.

7. juulil peeti Tallinnas E. Kaubalaevastiku mehaanikute, E. Merimeeste liidu, E. Kaubalaevastiku mehaanikute-assistentide j. t. ühingute esindajate ühine koosolek, kus „kurdeti“ merimeeste hädade üle ja otsustati asutada organisatsioonide vaheline keskkondis, et „edukamalt“ kaitsta merimeeste huve. Pealt näha on see ju päris ilus asjakene, ainult jällegi merimees ole valvel, et see uus keskkondis ei sahkenda laevaomanikkudega su palgast uut 10% maha. Raadiooperaatorite vallandamise puhul annavadki needsamad ringkonnad kahtlasi nõuandeid laevalt lahkumiseks jne.

Kuid vähe sellest, ka ITF liigutab eesti merimeeste hulgas oma katsesarvi. Nende esitaja Nathansi Tallinnas käimisel peeti seal konverentsi, kus otsustati asutada ülemaaline transpordi töölise liit, kuhu kuuluksid peale merimeeste raudteelased, autojuhid, sidetöölised jne. — Seega siis tahetakse eesti veetranspordi töölised viia rahvusvahelise äraandliku ITF-i rüppe, mille läbiviimiseks juba ITF-i toetussumme pakuti.

Seltsimehed merimehed, need manöövrid tänapäeva niigi rasketes palgatöö tingimustes pole kuigi headkuuluvad.

Oleks ülekohus iseenda ja kogu töölisklassi vastu, käed rüpes ootama jääda.

Sellepärast, organiseerume pahempoolsesse opositsiooni, kihutame minema oma liitudest äraandlikud juhid ja muudame oma organisatsioonid hulgalisteks võitlusvõimelisteks merimeeste koondesteks.

See on meie põlevam päevaülesanne.

—ak

Ühises väerinnas kogu ilma vennasproletariaadiga anname vastu-
töögi kapitali pealetungile, sammume edukalt võitluserada!

TOETAME POOLA MERIMEHI, SADAMATÖÖLISI!

Poola veetranspordi töölise kurnajad tahavad rõõvida senisest poola merimehe ja sadamatöölise viletsast palgast veel tugeva osa omale.

Poola ainsa sõja- ja kaubasadama Gdynia ettevõtjad teatasid, et nad vähendavad 15. augustist sadamatöölise palku 20% ja merimeeste omi 15%.

Võitlusvalmis poola klssivennad ei luba ka seekord seda ettevõtjate saagiahnet nülгимist vaikselt pealt vaadates teoks saada. Nad valmistavad otsustavale vastulöögle.

Kuid juba manööverdavad tagurlised merimeeste ja sadamatöölise ühingu „juhid“, et ära hoida tõsisemaid võitlusi. Need ITF-i kohapealsed „suurused“ astuvad avalikult ettevõtjate agentidena välja, seletades, et Gdynias ei tule streigist midagi välja, et see on sõjasadam, et seal pandavat soldatid streikijate asemele tööle jne. Ühesõnaga, nad tahavad veetranspordi töölisi suigutada, võitluseks halvata, et võiks palkade alandamist vaikselt ja rahulikult läbi viia. Need on samad mõtted, mis ettevõtjatelgi.

Kuid poola mehisel, kuigi noorel ja väikesel veetranspordi tööliste perel on tagajärjeka streigi kogemused 1931. a. silme ees ja nad ei läse ITF-i juudastel end nii kergesti petta. Oli ju 1931. a. juunikuu streik oma üksmeele ja julgete, otsustavate sammude poolest otse eeskujulik. Võitluse solidaarsus, otsustavad abinõud streigimurdjate vastu jne ei lubanud streikijate ühisväerinda lõhkuda.

Ja kui juba siis sotsjuudaslikud ametiühisuste juhid poleks, vastu streikijate endi tahtmist, ettevõtjatega kokku leppinud, siis oleks võit pea täielik olnud. Kuid ka need merimeeste võidud, mis nad, vaatamata juudaste äraandmisele said, on nimetamis väärsed: palku ei alandatud mitte 10⁰%, nagu algul kavatseti, vaid 3%, sotsiaalkindlustuse kulud pandi täielikult ettevõtjate õlgadele ja kõik streikijad merimehed võeti tagasi tööle. Kaks viimast asjaolu on eriti tähtsana.

Nüüd, kus Poola merimeeste ja sadamatöölise ametiühisuse revolutsiooniline opositsioon on märksa tugevamaks muutunud, kus ISH poola sektsioon mobiliseerib ja organiseerib poola veetranspordi tööliste võitlusväerinda, nüüd on ka võitluse juhtimine ja pidamine paremate välja-vaadetega. Revolutsiooniline opositsioon kutsus üles streikima iga penni päevapalga röövimise vastu, organiseerima streigikomiteid igas laevas, igas sadamaettevõttes, looma streigi keskkomitee, mis peab rippumatut revolutsioonilist võitlustaktikat jne.

Käesolev poola veetranspordi tööliste võitlus on erilise tähtsusega kogu kapitalistlikkude maade klassivendadele. Seda mitte üksi sellepärast, et ta on võitlus ettevõtjate metsiku pealetungi vastu, vaid et ta on samal ajal võitlus fashistlike poola valitsuse vastu, Pilsudski verise diktatuuri vastu. See on võitlus kogu selle imperialistliku röövsõja ja Nõukogude Liidu vastase interventsiooni ettevalmistajate vastu, keele hulgas mängib Poola silmapaistvamat osa. Sest üksmeelne streik Gdynia sadamas, selles Poola sõjalaevastiku ainukeses baasis, mis N. Liidu vastases interventsioonis väga tähtsa ülesandega, see oleks raskeks löögiks mitte üksi Poola fashistlikule valitsusele, vaid ka teistele imperialistidele.

Sellepärast peavad kõikide maade merimehed, sadamatöölised poola klassivendadele abiks olema, et nad oma võitlust võiksid võiduga lõpetada.

Eriti käib see naaberriikide — Saksamaa, Skandinaavia, Balti maade j. t. veetranspordi tööliste kohta.

Ka eesti merimehel, sadamatöölisel on solidaarsuse kohustused. Kõigepealt, ei tule streigi ajal poola laevu laadida ega tühendada, ükskõik, kus sadamas nad on. Küll aga tuleb takistada, et streigimurdjad ei saaks tööle asuda. Edasi, laeva meeskonnad, kes sõidavad Gdynia sadamasse, peavad tööst ära ütleva, kui neid tahetakse streikijate asemele tööle panna. Nad ei pea ka streigimurdjaid laeva tööle laskma. Samal ajal peab kõiki neid laevu boikoteerima, ükskõik missugusele maale nad kuuluvad — mis Gdyniast tulevad ja streigimurdjate või soldatite abil on laaditud.

Kõikide nende aktsioonide puhul seab iga laeva meeskond või sadamatöölise grupp üles oma üldised nõudmised:

- 1) Maksma panna 1930. a. palganormid ja vastav söögiraha.
- 2) Koosseisude vähendamise vastu. Meeskondade koosseisude suurus ei tohi olla väiksem kui nõuab seda laeva julgeolek.
- 3) Tööta merimeeste toetamine.

Üksteist ühiselt võitluses aidates kindlustame võidu kapitali haikalade pealetungi vastu. Teeme seda ka praeguse poola ventranspordi tööliste võitluse puhul.

MERIMEES, KAS LUBAD SÕDA?

18 aastat tagasi algas imperialistlik maailmasõda.

Selle verejäänulise kapitali-hüüäänede tapatalgu algul, 1. augustil, peab nüüd töörahvas iga aasta rahvusvahelist sõjavastast päeva.

Kunagi varem, peale seda, pole uue maailma sõjahädaoht nii suur olnud kui praegu. Öigem, ta ei ole enam hädaoht, vaid sõda ise — Kauges-Idas. Ja need imperialistlikud riigid, kes veel avalikult ei sõdi, need hoiavad sõrme püssitrikilil, et iga minut seda vajutada.

Maailma majanduskriis on kapitalismi tema tugevamates võimupunktides kõikuma löönud ja viimane teeb meeleheitlikke katseid kriisist välja pääseda, niihästi sisesõjaga — kodu proletariaadi vastu, kui ka välissõjaga — intervetsiooni katsetega.

Miljonid tonnid vilja, puuvilla jne seisavad aitades ja hävinevad, ehk neid hävitatakse, sajad-tuhanded tonnid rauda ja terast roostetavad, tuhanded tehased ja laevad seisavad ja neile seltsivad ikka uued ja uued tööstuse surnukehad juurde, kapitali kasu langeb, töötatöölise arv kasvab, ja seega kriisist vintsutatud kapitalismi hauakaevajad viskavad kiirendatult viimseid labidatäisi.

Mis võib siis selles seisukorras kapitalistlikkudel rõõvikutel muud pääseteed olla, kui sõda. Uus maailmasõda. See sõda peab neelama kõrgete hindade eest kõik kauba tagavarad, peab aitama maailma jagada, uusi asumaid, turgusid soetada, sadamas seisvaid laevu liikuma panna, tooresainete baase võita jne. See peab aitama töölisi maha tappa, suruda, rahva arvu vähendada. Nii hauduvad imperialistlikud rõõvikud sõda. Nad räägivad ja kirjutavad sellest päris avalikult. Näiteks, üks Ameerika kodanline poliitik kirjutab „The Nothern American Review's, et

sõda toob kapitalistidele head kurnamise ajad tagasi.

„Kui ma otsin praktilist võimalikku teed, kuidas head aega maa peale tagasi tuua, siis leian ma ainult ühe — meie peame uue sõja pidama, sõja, mis kauem vältab, mis rohkem inimesi tapab, rohkem raha maksma läheb, kui viimne sõda.“ Mis tähendavad need sõnad? Aga seda, et kapitalistid ootavad lunastust sõja koledustelt, et miljonite elu ja verega tahtakse endine kapitali kõrge kasuprotsent kindlustada. Eks nämmuta neid samu sõjamõtteid ka eesti Pitkad, Tõrvandid, Igatsedes pliri laiendada? Kuid vähe sellest, sõjasepitsejad kraamivad välja veel jultunumalt oma

alatud tagamõtted. „Nord American Review's kirjutab keegi ameerika majandusmees, et

sõda peab töötatöölised maha tapma.

See „majandusmees“ ütleb: „Iga maa saab sõjast ainult kergendust. Kuid see sõda peab olema veel kestvam ja verisem kui viimane. Ainult must katk võiks olla sama kasulik. Kuid sõda on siiski kasulik. *Osa inimeste hävitamine oleks just nüüd hiilgavaks ideeks, kus Hoover pead murrab, kuidas töötatöölise küsimust lahendada.*“ Kas on tarvis veel selgemat keelt, et näha, kuidas sõda peab töölisi nagu kärbeid maha tapma, et Ameerika Hooveritel ja Eesti Einbundidel ei tuleks pead murda, kuidas end kaitsta „rahutute elementide“ eest.

Sõjavastane invaliidide demonstratsioon Saksamaal.

Ka laevaomanikud ihkavad sõda

Norra laevaomanikkude häälekandja kirjutab: „See kõlab ehk metsikult, aga konjunkturi seisukohalt oleks sõda väga tarvilik. Sõda suurendab laeva tonnaaši, veetranspordi riisiko tõuseb, samuti tõusevad ka hinnad ja nendega tõuseb ühtlasi spekulatsioon.“

See, et sõja korral tuhanded merimehed elu kaotavad, ei valmista laevaomanikule vähematki südametunnistuse plina. Tema laevad on ju kinnitatud ja kuigi nad kaotsi lähevad, makstakse välja kahekordne laeva hind. Temal on ainult üks asi tähtis: suuremat kasu saada, kriisist välja pääseda, kuigi miljonid inimesed siinjuures oma elu peaksid kaotama. Niisuguste mõrtsukaliiste saagiahnitsemise tagamõtetega valmistab kogu kapitalistlik maailm palavlikult sõja vastu.

Suurendatakse sõja varustust, ehitatakse kulukaid sõjastrateegilisi raudteid, sadamaid, korraldatakse gaasikaitset jne. Isegi tibatillukene Eesti ühise Nõukogude Liidu vastase pealetungi ettevalmistuse hoogtões ehitas kaks uut strateegilist raudteed — Tartu-Petseri, Rapla-Virtsu, ostis hiljuti 100 miljoni sendi eest lennukeid, ehitab Euroopas „suuremat aerodroomi“, korraldab oma liitlastega ühiseid manöövreid, kulutab eelarves hiiglasummasid sõjaväe varustamiseks, sõja mälestusmärkide panemiseks jne, — samal ajal koondab teistel aladel, vallandab töölisi, ametnikke, suleb koole, kärbib armetult kõige hädatarvilisemaid väljaminekuid töökaitse j. t. aladel.

Kõikjal suurenevad ka sõjakulud kiirel tempol.

Peale selle on veetranspordi töölistel tähtis teada veel seda, et *ka meriväe suurendamine sünnib kiire tempoga*: ehitatakse ikka uusi ja uusi soomusristlejaid, torpeedopaate, veealuseid paate, lennukite emalaevu jne. Sõjalaevastiku tugevus on võrratult kasvanud igas riigis. Inglismaal on kogu tonnaash nüüd 1.213.024, Ameerikas 1.120.823, Jaapanil 781.662, Prantsusmaal 642.732 jne. See kõik tähendab surmariistade kasvu merel, laialdast ettevalmistust sõjale. Kuid vähe sellest. Merimee, peab ka seda teadma, et **sõja puhul kaubalaevastik militariseeritakse** aktiivselt kaasa lööma pannakse. Juba Ameerika sõja-mereminister Adams esitas oma kava kongressile, mille järgi sõja-mereministeeriumil oleks õigus kogu kaubalaevastikku rekvireerida. Kuid juba 1922. aastal Washingtoni lepingu põhjal määrati isegi kindlaks, missugu sed suurtükid võib kaubalaevadele peale panna (kuni 15,2 sm. kaliibriga). Sellest selgub, kui aktiivselt hädaohtlikku osa peab kaubalaevastik eel tulevaja sõja ajal mängima. Lollus oleks arvata, et Eesti siin maha jääb. Need paar-kolm sõjalaeva, mis Eesti omal ajal isesugusel teel sai, ei kujuta endast, ei üksi võetult ega liitlaste ühislaevastikus, kuigi küllaldast sõjalist jõudu, sellepärast on kaubalaevastiku appivõtmine mõõdapääsmatu. Mis see tähendab? Aga seda, et **veetranspordi töölisel muutuvas torpeedode, lennukipommide sihtlauaks**, et plahvatuste ja merekallaletungide ohvritena leiavad kümned tuhanded merimehed veesügavuses märja haa, jättes abita nälgima naise, vanemad, lapsed.

Küsime, kui tehakse nii laiaulatuslist verepulma ettevalmistusi, miks pasundatakse siis rahust, peetakse väevähendamise konverentse?

Rahu ja väevähendamise loba on ainult tolmukatteks sõja ettevalmistusele

See on näitelaval rahvale palmioksa lehvitamine, samal ajal, kui näitelava taga tehakse palavlikke sõja vastu valmistusi. Sest kui *N. Liidu väevähenduse kongressi saadik Litvinov tegi omal ajal tõsise ettepaneku desarmeerimise tegelikuks läbiviimiseks, siis tõusid kõik 60 kätt tema ettepaneku vastu*. Kas sellepärast, et see oli ehk nii järsk, absoluutne. Ei, sest ka tema hilisemad osalise desarmeerimise ettepanekud, mis oleks pidanud ses suhtes „tõistele rahutahtjatele“ vastuvõetavad olema, saboteeriti samuti maha. Hiljuti lõpetatud desarmeerimise konverentsi istangu

tunnistasid kodanlased ise maskeraadiks. Genfis ei taheta rahu, vaid tähe- takse rahu ilukõnedega töörahva tähelepanu sõja ettevalmistustelt kõrvale juhtida. Milleks muuks saaks seda nimetada, kui sel ajal, mil Genfis tuleb kokku rahukellade helinal sõjariistade vähendamise konverents, Kau- ges-Idas üks Rahvaste Liidu liige Jaapan, tapab teise Rahvaste Liitu kuu- luva riigi töölisi ja talupoegi, pommitab linnu ja hävitab külasid. Mõle- mad on allakirjutanud „Kelloggi rahupaktile“. 60 kapitalistliku riigi esin- dajad ei liiguta sõrmegi sõja kaotamiseks, küll aga toetavad otsekohe ja kaudselt sõjariistade vedu, Jaapani röövmõrtsukalist sissetungi Hiinasse, Mandshuuria okupeerimist jne.

Jaapani imperialistlikud timukad seisavad uhkusega oma „pealtühendamise töö“ ees.

Samal ajal mängib ka sotsfashistiline Teine Internatsionaal ühes meri- meeste ja sadamatööliste ITF-iga kõige jälgimat, närusemat äraandja osa — ta puistab töölishulkadele „rahu“ ja „sõjavastasuse“ sõnadega prügi silma, ei takista sõjamaterjali vedu, vaid hoiab seks oma internatsionaaliga töölisel kammitas. Jaapani sotsidepartei sekretär kirjutas isegi päris avalikult, et Jaapan ei või Mandshuuriast ära ütelda, teised riigid jagak- sid ta nii-kui-nii ära — sellepärast tulla „parteivendadel“ saavutatud „võite“ kaitsta. Ikka avalikumalt selgub sellest laiematele hulkadele, et sotsfashistide ja kapitalistlikkude valitsuste tsüüniline „väevähenduse“ ja „rahu“ konverentside kelmus on otse häbitundmatu pettus.

Maailma imperialistid tahavad

jagada Hiinat, kallale tungida N. Liidule.

Hiina jagamisega ühenduses tahetakse ära hävitada ühes osas Hiinas olevat tööliste-talupoegade nõukogude võimu. Jaapani imperialistid kogu- vad ühtlasi sõjavägesid N. Liidu piirile ja veavad sinna palavikult sõja- varustust. Kogu ilma kodanlus toetab ja võtab osa kavatsetavast N. Liidu vastasest Interventsioonist ja maadejagamise hoogtööst.

Ka Eesti kindralstaap saatis sinna trobikonna valgekaardlasi. Pole kahtlust, et imperialistid püüavad seda alaväärtuslikku inimmaterjali sõja provotseerimiseks ära kasutada.

Kas lubame alata uut ilmasõda, N. Liidu vastast interventsiooni?

Ei, kindlasti mitte. Kogu ilma proletariaat peab oma solidaarsusega kõige otsustavamalt sõja vastu välja astuma, peab kaitsma oma kodumaad — N. Liitu. Eriti käib see aga merimeeste kohta. Me silma all on veel eelmise sõja invaliidid — kätetud, jalutud inimolevused; me silma all on veel hävitatud linnade rusuhunikud; me sõidame iaevadega üle rõõvsõja ajal merepõhja lastud ühishauast — surnukirstuks muutunud laevadest. Meie silma ette kerkib

kohutav arv — 1.037.942.000.000 kuld S. marka. — See on summa, mis näitab, palju läks ilmasõda maksma.

Meie ees on

õudsed tapetute arvud:

$$13.000.000. + 28.000.000 = 41.000.000$$

See tähendab: 13 miljoni tapeti väerinnal ja 28 miljoni sai sõja läbi surma liini seljataga, — kokku 41 miljoni inimest. Kas ei kohusta see meid mitmekordse otsustavusega sõja vastu välja astuma.

Sest võitlus imperialistliku sõja vastu on töölisklassi enesekaitse

Selleks peab paljastama imperialistliku sõja sepitsejaid, provokaatoreid, peab kuivamaa kui ka veetranspordi alal ettetulevaid sõjavarustuse vedamisi avalikuks tegema, neist teatama streigiga keelduma seda pealelaadimast, vedamast jne. *Meie ei tohi ometi lubada, et oma kätega laadime surmapomme klassivendade hävitamiseks teisel maal. Sõjavarustuse vedamisest loobumine on tähtsam proletaarne veetranspordi töölise kohustus.* Kuid ta on ka kohustus iseenda ja oma laeva meeskonna vastu. Mitmed plahvatused jaapani sõjavarustust vedavatel laevadel ja hiljutine aurulaev „Kurieri“ meeskonna gaasikihvitus Harburgis näitavad, et surma hädahoht võib varitseda esimeses järjekorras just sõjavarustuse laadijaid, transporteerijaid endid.

Merimees, sadamatööline, sõda on ka sinu otsustada

Kui seni pole veel verevalamine lahti puhkenud, siis on siin kahtlemata üheks põhjuseks töörahva sõjavastane aktiivsus ja rahvusvaheline solidaarsus. Sellepärast kardab kodanlus teatud määral alata sõda — kes teab, mis oma töölised ette võtavad. Eriti aga kardetakse merimehi ja üldse transpordi töölisi, sest, mis hakkaks mõni väike Eesti taoline riik tegema, kui rahvusvahelise streigi puhul enam ükski sõjavarustuse laev ega vagun kohale ei jõua.

Sellepärast, tea veetranspordi tööline, et sõda on väga tähtsal määral — sinu enda otsustada, sinu lubada. Ära ole loid ega ükskõikne ennast makspanemas.

Uue ilmasõja, kus tarvitusele tuleksid 1000 mürkgaasi (eelmise sõja ajal 30), kus bakteeriatega mürgitatakse inimesed, loomad, kaevud, toidud, kus ei ole enam väeliini seljatagust, vaid üks üldine lahinguväli — selle koleda sõja paneb seisma ainult rahvusvaheline proletariaat — esirinnas veetranspordi töolistega. Tema käes on ka selle muutmine kodusõjaks.

Sellepärast merimehed, sadamatöölised, ühinege, olge valvel! Teadke, et palja mõtlemisega ega paberist resolutsiooniga ei võitle sõja vastu, vaid otsustava tegevusega, protesti, meelevalduse, streigiga.

Poola sadamatöölise streik Gdönyas, Hiina madruste streik Rotterdamis ja Hamburgis, Kesk-Saksamaa keemiatöölise streik, saksa merimeeste streik, prantsuse soldatite ja inglise sõjalaevastiku streik, Schanghai soldatite ja sadamatöölise streik jaapani interventsiooni truppide vastu, soldatite vastuhakkamised jaapani sõjaväes — need on paljutähendavad esimesed sammud imperialistliku sõjakoletise vastu.

Eesti sadamatöölised, merimees, ükskõik kas oma või välismaa laeval, astu veetranspordi töölise ühisesse väerinda — ühiseks otsustavaks võitluseks imperialistliku sõja vastu!

Kuulutame sõja imperialistlikule sõjale!

Meie ei vea, ei laadi ühtegi kilogrammi sõjavarustust!

SÕJAVASTANE RESOLUTSIOON

Esimene rahvusvaheline veetranspordi töölise ühtluskongress pööras kõigi maade merimeeste, sadamatöölise, sisevete laevameeste ja kalurite poole järgmise imperialistliku sõja vastase võitlusüleskutsuga

Seltsimehed!

Imperialistlik sõda on juba alanud. See, mis täna Kauge-Idas sünnib, pole mitte lihtne asumaade kokkupõrge, nagu seda terve kapitalistlik ajakirjandus, Amsterdami internatsionaali ja Rahvusvahelise veetranspordi töölise föderatsiooni „liiderid“, eesotsas Fimmeniga, seletada püüavad. Kahurite mürin Kauge-Idas tähendab uue imperialistliku maailmasõja algust, tähendab uut Hiinamaa ümberjagamist, ja otsekohest ettevalmistust kallaletungiks ainsale sotsialismi maale — Nõukogude Liidule.

Kapitalistide eesmärgiks on — maailmaproletariaadi kodumaad — Nõukogude Liitu — verde uputada, võitlevat töölisklassi otsustavalt lüüa ja kurnatute ning allasurutute masside arvel kriisist väljapääsuteed leida.

Selle eesmärgi kättesaamiseks võtavad kapitalistid kõik abinõud tarvitusele. Mitmesugused provokatsioonid, diplomaatidele, ministritele ja presidentidele elu kallale kippumised, kõige metsikumad laimdused Nõukogude Liidu vastu, spekulierimine hulkade viletsusega lubaduse läbi „sõda annab tööd, ja leiba“ — peavad sõja meeolu looma, peavad kapitalile maailmasõja algatamist võimaldama.

Imperialistlik Jaapan, täielikus üksmeeles Prantsusmaa poolt juhitava Rahvaste Liiduga, vallutab Mandshuuria ja muud Hiinamaa osad, tapab tu-

händetena hiina rahvast ja ähvardab Nõukogude Liitu, samal ajal kui Läänes Prantsusmaa poolt relvastatud ja juhitud riigid on valmis NSVL peale tungima. Teise ja Amsterdami Internatsionaali juhitud annavad selle juures imperialistidele nagu alati oma täieliku toetuse. Kõigis kapitalistlikkude maade suuremates sadamates on käimas sõjamaterjali transporteerimine, mis on määratud sõjaks meie hiina klassivendade ja Nõukogude Liidu vastu.

Veetranspordi töölised!

1920. aastal andsite teie hiilgava eeskuju võitluses imperialistlikkude raisakullide vastu. Elagu Danzigi, Londoni, Dünkircheni sadamatöölise traditsioonid, kes 1920. aastal tagajärjekalt takistasid poola sõjavaruustuse ja relvade transporti nõukogudevastaseks sõjaks! Järgnege prantsuse merimeeste eeskujule, kes Marty juhtimisel pöördusid omamaa imperialistide vastu.

Kõigimaade merimehed, sadamatöölised, sisevete laevnikud ja kalamehed!

Tühistage imperialistide ja nende agentide rööv- ja tapmisplaanid. Tõestage neile, et teie ei lase endid ära kasutada suurtükilihaks hiina rahva ja Nõukogude Liidu tööliste vastu. Mõelge maailmasõja, koledustele, kui miljonid töölised kapitalistide saagiahnuse pärast verest kuivaks jooksid, kümned tuhanded merimehed relvadest purustatud laevadega põhja läksid, naised ja lapsed viletsusse ja hädasse jäid. Samane saatus seisab tänapäev jällegi ähvardavalt teie ees.

Sellepärast ärge viivitage enam!

Valvake hoolsalt igas sadamas, igal meri- ja jõelaeval, mida laaditakse ja transporteeritakse. Kui on need relvad ehk muu sõjamaterjal, siis organiseerige lossimise ja laadimise takistusi ja pidurdage igasugune transport!

Ühinege kõigimaade proletaarlastega võitluseks ühise vaenlase — kodanluse, sõja ettevalmistajate ja nende abiliste vastu!

Võideldge oma endi kurnajate ja rõhujate, kõigi rahvaste laevaomanikkude ja sadama haikalade vastu.

Need on teie vaenlased!

Organiseerige rahvusvaheline veetranspordi tööliste ühtlusrinne võitluseks nälja ja sõja vastu, võitluseks kriisist revolutsioonilise väljapääsu eest!

Kuulutage sõda imperialistlikule sõjale!

Elagu rahvusvaheline veetranspordi-töölise solidaaarsus!

JAAPANLASTE RÖÖVSÕJA METSIKUSED

Isegi prantsuse ja ameerika kodanlikud ajakirjad kriipsutavad alla, et Jaapani röövikute hirmuteod Hiinas ületavad mõnes asjas isegi imperialistliku ilmasõja metsikused.

Igal pool õudne pilt. Haavatud hiina naised ja lapsed lamavad surnukehade virnade vahel vereloikudes. Ka kõige harilikumaid külaelanikke ja töötavaid talupoegi on maha lastud.

Pommitamisel rusuhunikuks muudetud linna väljanägemine on õudne. Tshentschus organiseerisid jaapanlased 300 mehelise inimjätiste bande, kes jaapani soldatite juhtimisel käis maju rüüstamas ja põletamas. Tunni

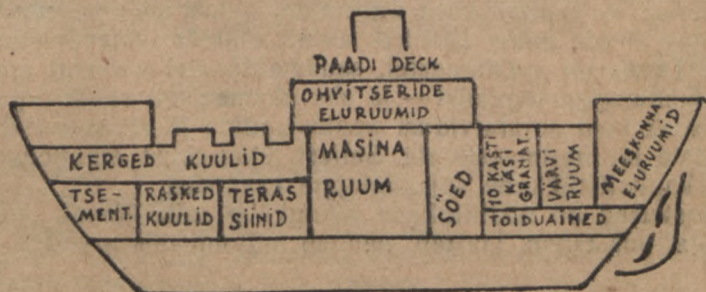

Ristipoodud ja lõhkilõigatud kõhtudega hiina töölised.

aja jooksul oli Tshentschu elanikke hulgaliselt tapetud, nii mehi kui naisi ja üle 5000 maja põletati maatasa. Tschapeis, kus on 100.000 elanikku, pole enam ühtainustki maja. Kilomeetrite ulatusel pole muud näha, kui suitsevad ahervarred — ainukesed jäänused mahapõletatud linnast. San-Vangist, millel oli 10.000 elanikku, on ainult paar maja järgi jäänud. Sshanghai ümbruskonnas on terve maakohd täielikult kõrveks laastatud.

SURMALAEVAD

Kas oleme juba unustanud need kümned-tuhanded merimehed, kes ilmasõja ajal ühes laevadega merepõhja läksid või lõhkeainete plahvatusel

Surmalaev „Ben Alder“ Joonistusel on näidatud, kuhu lõhkeained on paigutatud: puruks kistud lihatompudena haikalade söödaks veesügavusse kadusid? Neid ei või merimees eriti praegu unustada, kus juba üle poole aasta uue sõja haudujad palavlikult suuremal määral sõjavarustust Kauge-Idasse veavad.

Saksa, Hollandi, Norra, Rootsi, Prantsuse, Belgia ja Inglismaa sadamad on pealelaadimise kohtadeks.

Üht niisugust sõjavarustusega laaditud laeva kujutab meie pildil olev „Ben-Alder“ läbilõike joonistus. See surmalaev võttis juuni lõpul Inglismaal Grawesendi sadamas sõjavarustuse peale ja tõssutas Jaapani poole, kuid inglise töölised tegid katset laevalaadimise tööd takistada.

Pruugib ainult veidi lähemalt seda joonistust silmitseda, et näha, miks ta on surmalaev. Laadungijaotusel on asetatud käsigranaadid sõepuukri naabrusesse. Kui nüüd puukri söed palavaks lähevad, mis mitte võimata pole, siis võivad naabruses olevad lõhkeained kergesti plahvatada. Arusaadav, et siis ei pääse ka ükski rott eluga.

Pole ammu, kui teise sarnase surmalaeva „New-Amsterdami“ kütjad eluhädaohtliku seisukorra tõttu keset merd streikima hakkasid. Asjaomaste rahvusvaheliste kodanliste ringkondade kokkumängul ja kaasasahkerdamisel sokutati see vana, meresõiduks kõlbmata laevaloks Jaapanile sõjavarustuse veoks. Kuid tema katlad olid sedavõrd kõlbmatud, et andsid nii suurel määral vett ja auru läbi, et 2 kütjat araablasi palava vee ja auru sees surma said. Kütteruumis oli mitu jalga vett ja palavat auru täis, nii et ka teisi sama saatus ähvardas. Ühtlasi oli sõjavarustuse paigutus hädaohtlikul kohal, mille tõttu kütjad algasid streiki üldise elukardetava olukorra tõttu laeval.

Imperialism ei hooli inimeste elust, vanad laevakastid saadetakse kaugemale reisule, hoolimata, kas käravad mehed keevas vees, või lendavad õhku lõhkeainete jõul.

Kuid sõjariistade vedu on veel laiaulatuslikum, ühiskondline kuritegu: ta on küttematerjali kokkukandmine kapitalistide poolt süüdatud maailma tulekahjule. Sest miljoneid inimesi saab tappa ainult siis, kui on pommid, püssid, millega tappa.

Kas oleme juba eelmisest sõjast unustanud, kelle käsul ja kelle huvides sõjamaterjali edasi toimetasime — seega teiste maade tööliste mahatapmist kaasa aitasime?

Meie ei tohi seda unustada, et sõda on töölisele surm, sandiks jäämine aga kodanlasele — kapitali kasu õitsemine, paksu mao paisumine.

Sellepärast ei ole mitte küll kui ainult rääkida sõjavarustuseveo takistamisest. Tarvis on merimeestel, sadamatöölistel varakult teada saada, missuguse laadungiga tegemist — ja siis üksmeelselt streik organiseerida. Sest selleks, et neid sõjatarvidusi peale laadida ja edasi saata, on tarvis sadamatöölise ja merimeeste abi. Sellest üksmeelne äraütlemine halvab otsustavalt kapitalistlikkude sõjasüütajate kavatsusi.

Streigi raskused on tibatillukene tolmu kübe selle kõrval, kui saab halvata rõõvsõja, mis tapab, laastab, hävitab miljonilistes arvudes.

T. A.

MERIMEESTE ELU

„Tähtsad“ mehed „Lembitul“

„Lembitul“ on noor kollanokka tulemees, kes pole õieti veel merd näinudki, kuid püüab kange merikaru olla ja laevaomanikkude vilekoopkalist advokaati mängida.

Hiljuti tuli meil jutuks, et miks laskime endil palka kärpida, et oleks pidanud laevaomanikkude manöövriks otsustavamalt vastu astuma. Kuid seesama tulemees Kuusik kukkus seletama, et laevaomanikud ei või rohkem palka maksa, prahid olla odavad jne. Ühesõnaga mängis „onu“ talalakkuja osa. Sest nagu kuulda, on ta onupojana laeva tulnud, kes teda siis ka õpetanud papagoina laulma, kui merimehed laevaomanikkudele „liiga“ teevad. Peremeestel on niisuguste kollanokkadega väga kasulik mängida. Ühest küljest, nad on orjalikult nõus kõigega, mis peremehed teevad, teisest küljest, nad veavad käruga „ülemuste“ ette kõik kuuldud-nähtud „uudised“, mille eest teenivad paar meelitussõna. — Niisugused koerapojalikud sabaliputajad tuleks otsemat teed merimeeste perest vältida.

Teine „silmapaistev“ mees on pootsmann Nigul, kelle hääle kostab võrist ahtrini, et seega kaptenile kuulda anda, kui tubli piitsamees ta on. Vana kapteni ajal seda hinnati rohkem ja tihti anti Nigule häälekõvenduseks pits rinna alla. Aga nüüd karjub ta ka vahel päris hääle ära, kuid häälerohtu ei näi enam pakutavat. See teeb mehe üsna tõsiseks, et mis see tähendab, aja mehi küll taga, aga härrad ei „mõista“ midagi.

Arvan, küllap see oleks vist kosutavam, kui mehed õige ise annaksid talle ühe hea pitsi, aga mitte rinna alla, vaid ühe iseäraliku pehmema koha peale.

Palgaori, samane, nagu meiegi ei peaks ta näljas olles meie peale karjuma, vaid peaks aitama ühiselt oma olukorra parandamiseks võitlust pidada.

Ei saa vaikides mõõda minna ka 1. tüürimehest Tiitusest, kelle vend on Tallinnas E. Merimeeste Liidu sekretär. Tüürimees Tiitus on „kange vaimuga“ mees: tekimehed on, — nagu siin öeldakse, — alati „käimapeal“, ei saa hingegi tagasi tõmmata. Tiitus püüab viimast välja pigistada. Küll kärbib ületundide tasu maha, neid viletsaid näljapenne, mis elamiseks vähe, suremiseks palju, küll teeb muid pigistavaid korraldusi.

Ja, ja, Tiitus on väga „tähtis“ mees, isegi õõsel on tal „haridus“ kaelas (krae), et rohkem ohvitseri moodi välja näeks. Aga mis teha, vahel ei tee ka „haridus“ „matsist“ „linnaameest“, ega Tiitusest „ohvitseri“.

Küllap tulevad ajad, kus „ohvitseri“ mäletame kõik, mis ta kollegile teinud.

Vemmal.

MERIMEHE KIRI A-ST

25. 1932.

Pole kaua aega saanud kirjutada, sest viimati ei teadnud, kuhu lähme.

Meil on kõik poisid hirmus vihased laevaomanikkude ja kogu selle ühise kamba vastu. Nagu juba vist tead, võeti meil 1. maist 10% palgast maha. Ja kogu selle asja kaasaaitajaks oli merimeeste „huvidekaitsja“ Tiitus. Ta saatis laevadesse „Liidu juhatus“ nimel üleskutsed, et „seltsimehed merimehed“, kui tahetakse palka alandada, nõudke, et teid saadetaks Eestisse. Ja niisugused üleskutsed said peaaegselt kõik eesti laevad. Mitmes laevas hakkasid mehed streikima ja nõudsid endiseid palku, kuid siis viidi laev tõesti Eestisse ja tehti uued lepingud. Kuid, et võimalikku, tõsisemat merimeeste vastuhakkamist ära hoida, kutsuti E. Merimeeste

Lõidu, mehaanikute ja laeva juhtide esindajad „palkade suhtes“ laevaomanikkudega ühisele koosolekule. Ja seal lasksid „esindajad“ endale insener Maasiku poolt augu pähe rääkida ja lepitati kokku 10% lise paigalandaamisega. Niimoodi tegi Tiitus streiki. Nüüd on meeskond kui ka ohvitserid vihased, lubatakse koguni Tiituse „armuaega“ lühendada ja Maasiku nime tulevikus meeles pidada. Meestel keeb viha küll üle, kuid nüüd on juba hilja, sest see kärpimine on juba valitsuse poolt kinnitatud. Meie mehed nõuavad vana lepingu põhjal palgad kätte, mis ilma lepingu muutmiseta maha võeti. Kuid nüüd vist saadetakse meie laev Inglismaa kaudu Eesti vetesse ja tehakse uus leping. Aga eks me veel näeme.

„Tormi eel“ numbrid pole viimisel ajal saanud. № 5-6 oli palju huvitavat. Meie poistel nüüd harutamist küllalt. Sagedasti laudakse „Internatsionaali“ ja „Punast lippu“.

Tulgu mis tuleb, kuid ajad peavad muutuma.

Seltsimehelikkude tervitustega № 24

Ärgu olgu ühtki merimeest, sadamatöölise, kalurit, kes ei loe „Majakat“!

Oleme kõik, veetranspordi töölised „Majaka“ kaastöölised, sõnumisaatjad!

KAKS PILTI:

merimeeste leivakanika otsast saetakse tükke maha, aga laevaomanikud ostavad uusi laevu.

Merimehe palgaorja saatus on nüüd väga lihtne: ehk sind visatakse kuskil sadamas nagu pundar kaltse töötatöölise peret suurendama, ehk sa jääd laeva kärbitud palga pennidega ja ootad hirmuga uut kärpimist.

Palgad olid juba enne madalad, kuid 10% lise alandamine tegi eesti merimehe seisukorra üsna kibedaks. Tee päevas 12—16 tundi tööd ja saad ükskord kuus oma haledad 42—48 krooni + 2 inglise naela. Sellest summast peab laevas olles end ise toitma. Pead saatma perekonnale ülevõlpidamiseks, korterirahaks, riieks jne. Aga seal tullakse tulumaksuga,

Töö ta, sendita, leivata...

ga, maksa ka seda. On ikka tegemist kui veel meie päevil tahad hinge sees pidada.

Aga mine räägi laevaomanikkudega. Need kohe hädaldama, et ka neil olla väga rasked päevad, laevad ei teenivat midagi, prahid olla odavad jne — ei saada teisiti, kui pidada palku alandama.

Aga siin tahaksime küsida: kust võtsid eesti tõusikud-laevaomanikud selle raha, millega nad k. a. jooksul tervelt 3 uut laeva ostsid? Kui laevad ei teeni midagi, mis nad siis neist ostsid?

Laevaomanik:

„Rasked ajad! Muud ei saa, kui tee aga uute laevade ostu liikusid!“

Aga see ongi merimehe higipisaratest kogutud mammon, see palgakärpimisel leivakanika otsast mahasaetud summa, millega ostetakse uusi laevu, et nendega veel laiemal määral kurnamist ette võtta. Kust võtsid näiteks kaptenid Männapsoo, Mägi ja Meier need 10.000 inglise naela, et osta sarnase võrdlemisi suure laeva — „Koidula“ (6½ tuhat tonni). Ehk kust võeti niisugusel „raskel kriisi“ ajal raha, et osta 3000-tonniline „Lea-nuk“, või 7200-tonniline „Eesti rand“?

See rõõviti „ausal kombel“ merimeestelt. Ja mis viga seda teha, kui laevaomanikkudel on

Kolm — neli tiitust

Kellest 2 on osanikku, aga üks pandud Merimeeste Liitu, merikarusid taltsutama, et nad kurnajatele vastu ei hakka. Asi on ju väga lihtne. Karla Tiitus, kes, „Läänemaa“ kapten, on 1000 naelaga osanik Tallinna laevaühisuses, Villem Tiitus maksis ka Linde kompaniisse 100 naela sisse ja sai „autasuks“ 1: tüürimehe koha „Lembitul“. Ja et perekonna asi on perekonna asi, siis tuleb kolmandal Tiitusvennal Merimeeste Liidus oma kahe laevaomaniku vurhivenna huvisid kaitsta. Laevaomanikud hõdruvad rõõmu pärast käsi, et saatus neid kolme Tiitusega õnnistanud, sest merimeeste sekretär on nüüd nende truu sulasepoiss.

Merimehed, kaua kannatame oma organisatsioonil eesotsas äraandjat Tiitust?

Külaots.

ÜKS JUUDASLIK VÄRDJAS

Sain hiljuti Tallinna sadamas peatudes pihku kaunis isevärki vördja — „Ü.E. Merimeeste Liidu Teataja nr. 1.“ Lugesin ta õieti rida realltäbi, et näha, missuguseid põhimõttelikke seisukohti ja juhatusi palgavõitluseks meie „juhid“ praegusel raskel kriisi ajal annavad.

Kuid, nagu see teisiti ollagi ei või, on see Tiituse ja kamba ihuleht ainult oma isandate mustuse harimiseks. Ehk kui selgemini öelda, nende haisevate kohtade puhtakpesemiseks ja äraandliku poliitika maskeerimiseks.

Sest mis see siis on, samal ajal, kui meie, tõrvarotid, peame ühes kogu maailma merimeestega meelegeitlikku võitlust laevaomanikkudega küll palgavõitluse, küll vallandamiste, küll tööpuuduse jne vastu — ei räägi „Merimeeste Liidu Teataja“ päevaülesandeliselt sellekohta peaaegu sõnagi. Ta vaikib merimeeste hädadest, puudustest, töötingimustest. Ta on tumm kriisi raskustest, mille kapitalistid tööliste õlgele veeretavad. Tema jaoks pole liht merikaru kui sarnast olemaski, vaid ainult liidu bürokraatlik aparatuur ja selle „tähtsad“ juhid, keda maksu mis maksab peab kiitma ja kaitsma.

Ja küllap selleks seda vördjat on hakatudki välja andma. Juba saatõnas öeldakse, et lehe tähtsamaks ülesandeks on — *ära hoida* teadmatuses tekkida võivaid *arusaamatusi liidu juhatuse* ja liikmete vahel. Nii, üks sellega olegi öeldud, et kõik asjad pole korras, et on „arusaamatusi“ ja et nad isegi nii suured ning kestvad, et nende süstemaatiliseks puhtaks pesemiseks oldi „*absoluutselt sunnitud*“. (Teataja sõnad), erilist teatelehte välja andma. Muid *küsimusi lubatakse lehes ainult „riivata“*.

Sa kuule, merikaru, selle asemel, et esimeses sissejuhatavas programmi numbris ära määrata põlevamad palgavõitluse ülesanded, et juhtida merimeeste vastupealetungi laevaomanikkudele, öeldakse kaugelt „juhi“ kõrgustikult käsi puusas, et informatsiooni bületäänikene tahab jalge ees all sipleva juhitava massiga kontakti otsida, et see mitte oma isandatest halba ei mõtleks, et „arusaamatusi“ ei tekiks.

Nii, nii.

Ja kui ma selle viletsa numbrikese läbi tuhnisin, oli selge, mis õieti „sundis“ liidu juhatust „Teatajat“ välja andma.

See oli laialiste merimeeste hulkade rahulolematuse „juhtide“ vastu, see on nende arusaamisele tulek viimaste kokkumängu ja omakasu poliitikast. Hulgad tõstavad arvustavalt häält, ähvardavad üle pea kasvada. See on ju tõsine hädaoht, see on jumalate troonilt tõukamine, mille vastu vaja „informatsiooni bületään“ välja anda.

Sellepärast ongi „Teataja“ hirmus kuri nendele merimeestele, kes julgenud paljastavaid sõnumeid saata omaaegsele Eesti Merimeeste Liidu pahempoolse opositsiooni häälkandjale „Tormi eel“. Nende Tiitus olla ikka mees, kes liidust tugeva organisatsiooni teinud ja nüüd kuulge ometi — „Tormi eel“ sõnumisaatjad lihtsurelikud merimehed sirutavad oma paljastustega käe liidu järgi, nad koguni julgevad sama vahvat Tiitust kiruda töökohtadega sahkendamise jne pärast.

Eks see ole hirmus! Karauul! Venemaa toetus! jne.

Ei või olla häbematumat provokatsiooni ja iseendale avalikult kainimärgi otsale vajutamist, kui sarnane kaitsepolitsei järgi röökimine.

Merimees, ole valvel, see on tõenduseks, et sealpool on ka peale muu „teatud agentuuri“ kohustused.

Kõige selle kõrval tundub otse läägena kiidulaulud Tiitusele, kuidas ta käinud tööpuuduse asjus vabariigi valitsust kummardamas, minister Oinase ja veeteede valitsuse direktori Aviku „lahkust“ prooimas, laevaevade remonttööde kokkuleppeid sõlmimas jne, kuid jäetakse muidugi targu nimetamata, kui kasulikud need käigud ja lepingud Tiitusele enesele olid.

Peale selle leidub „ÜEM Liidu Teatajas“ veel paar politseilikult lühikest, ametlikku „juhtide“ koorekihi koosoleku ja konverentsi protokoll, mis merimehele ka midagi ei ütle.

Kaasmerikarud, jätame kuivale Tiituse kamba tühja ja juudaslikult nä-ruse lehevärdja.

Pahempoolne opositsionäär.

JUTT SAAREEIDEST, TIITUSEST JA EESTI KONSULIST ROTTERDAMIS

Mõni aeg tagasi ilmus Rotterdami paljudele eesti merimeestele tuntud Saareeit ühes oma Metsa nimelise mehega. Saareeit ja ta mees tulid kodumaalt. Mõlemad olid otsustanud Rotterdamis endile tööd ja paremat põlve kätte võita.

Metsale, kes tänapäevani juhuslikel laevul kütjana mööda meresid purjetab, ei õnnestuud see teekond just eriliselt. Ta on üksik ja perekonnast väljajehidetud abielumees.

Saareeit, kes oli aga teistsugusest materjalist, pani Hollandis oma eluteele kindla aluse. Esialgselt sai temast teenija merimeeste hotellis. Sellel kohal õppis ta tundma teesid merimeeste rahakotini, teesid, mis rikastavad kõike sadama kõrtsmikke.

Võites õnnelikult esialgseld majanduslikud raskused, sai hotelli teenijast Saareeidest peatselt merimeeste pansiooni perenaine. Ta oli tähele pannud, et ükski pansioon pole merimeestele meelt mööda, kui ta juures puudub kõrts. Niisama teadis ta ka, et ükski kõrts pole täielikkuse tipp, kui temaga ühenduses pole „daamide instituut“.

Kõik need asutised seadis agar Saareeit oma „pansioonis“ sisse ja sellest siis tuli, et tal külalistest polnud puudus. Olgugi, et ta külalistelt ei võtnud rohkem raha, kui neil kotis juhtus olema ja hoolimata, et ajad olid kehvad, töötas Saareeide äri täie koormatuse ja hea sissetulekuga.

Jga kuu tõi perenaisele puudakese lisakaalu juurde. Kasvas ettevõtte — kasvas kehakaal, Ühte igatses Saareeit küll, kuid teist mitte nii väga ja sellest siis tekkiski vajadus sõita kord kodumaa paremasse kurorti „ameti-puhkusele“.

Kodumaale jõudes löi aga kõrtsimamma õnnetaevas ootamatult pilve. Sekeldus tuli passiga. Aastaid oli selle omanikal keskmiselt turjal. Dokument oli aga läbi teinud tugeva noorenduseprotsessi. See äratas

piiripolitseis kahtluse ja tuligi avalikuks, et pass oli võltsitud. Mehe igatsejal naisel polnud enda noorendamine passil sugugi mitte kuritegu, kuid politseile andis see külgehakkamiseks küllaldase põhjuse. Kõige halvem oli see, et passi ei antud kõrtsimammile edaspidise asja selgitamiseni üldse enam tagasi.

Ada kus raha ja rikkust, seal pole puudust ka abist. Ja seekord tuli päästev abi eesti merimeeste sekretärilt Tiitusest. Saareeit lahkub salaja kurordist, kaasa viies samas paigus muretsetud korraliku võõra passi. Oma hea maksuvõimega paneb ta silmapilkselt tegutsema Tiituse. Tiitus on usaldust vääriv omamees Toompea politsei peavalitsuses, kust silmapilkselt hangitakse „veel üks välispass“ ärasõiduks valmisoleva laeva naiskoka jaoks.

Õnnelik Saareeit, kelle taskusse rändas klaariks tehtud välispass, lahkub kergendatud südamega kodumaalt, muidugi mitte laeval kokana, vaid kiirrongil.

Hollandisse jõudes seisis aga ees veel väike asjaõendus. Tuntud kõrtsimammil oli võimata vanasse kohta elama asuda uuenimelise passiga. Tervis oli tagasi saada vana, mis kogemata oli „kaduma“ läind. „Kaduma läind“ passiasemel saigi kõrtsimammil uue Rotterdami eesti konsulilt, kes on rahailma inimeste, spekulantide ja lõbumajaperenaiste sõber, merimehi aga väiksemategi vahejuhtumiste puhul areteerimiste ja maalt väljasaatmistega ähvardab.

Kus raha, seal liiguvad ka korralikult kõik rattad: Passi hankimise kulude katteks saadeti Tiitusele — viimase nõudel — Rotterdamist Tallinna uued valuuta summad. Kui Mets selle vastu opositsiooni tegi, siis kihutati ta Saareeide mehe kohalt lihtsalt minema. Teda asendas kohe uus ja parem. Kui Mets ähvardas skandaaliga, siis ähvardati teda veel raskemate sekeldustega. On ju „kõikvõim“ eesti merimeeste kohta Rotterdamis sarnaste raiaskullide käes — kui on seda meie jutu peategelased. *H. M.*

JÄRVELLAINED „GEORGES PHILIPPARI“ HUKKUMISEL

Käesoleval aastal, maikuu keskpaigas, hukkus tulekahju läbi Punasel merel prantsuse okeani reisijate laev „Georges Phillipar“. Laeval viibis hukkumise silmapilgul üle 600 reisija. Katastroofi kohale jõudis esimesena nõukogude nahvtaveo aurik „Sovetskaja Neft“, kelle meeskonnal kangelasliku jõupingutuse järel läks korda tule ja uppumise surmast päästa 412 merihädalist. Päästetute hulgas oli palju naisi ja lapsi. Paljud päästetuist olid tulekahju tagajärjel raskelt haavatud, paljud kannatasid närvipõrutuse tagajärgi. „Sovetskaja Neft“ viibis päästetööle üle 16 tunni ja ta lahkus õnnetuse kohalt ainult siis, kui kindlaks oli tehtud, et päästetööd olid lõpuni viidud. Lahkudes „Sovetskaja Neftilt“ avaldasid merihädalised laeva juht- ja meeskonnale kõige südamlikumat tänu neile ülesnäidatud abi ja parima vastutuleku eest.

Tervet seda sündmust, mida varemalt juba ajalehtedes lähemalt puudutatud, poleks vaja olnud siin enam meelde tuletada. See osutus siiski tarvilikuks, kuna ühenduses „Georges Phillipari“ hukkumisega ja „Sovetskaja

Nefti“ päästetöödega võeti Prantsusmaa tagurliste kodanliste ringkondade poolt Nõukogude Liidu vastu ette kõige jultunum vale- ja laimusojakäik. See sõjakäik võeti prantsuse kriisis siplevate kapitalihaikalade ja imperialistide poolt selleks ette, et teed valmistada Nõukogude vastasele interventsioonile ja sellepärast on meigi kohus seda sammu töötavate hulka ees lähemalt paljastada.

„France Militaire“ — prantsuse kindralstaabi häälekandja — sai hiljuti oma juhtkirjas maha järgmise huligaansusega:

„Peadpööratavalt on mõjuvad viimase aja sündmuste hulk. Tuletame vaid meelde — president Doumeri tapmist, tulekahju „Georges Philipparil“, samalaadilisi juhtumeid inglise laevadel, rahutusi Bombays, poliitilisi tapmisi Jaapanis, attendaadi kavatsusi marsal Pilsudski vastu, kasvavat salakuulamist meie juures, Saksamaa ähvardusi Poola piirile jne. Kõik need on tähelpanu-väärivad sündmused. Keegi ei kahtle, et Nõukogude Liit on kõigi nende sündmuste sütitaja, sest tal on vaja tähelpanu oma hirmudiktatuurist kõrvale juhtida“.

Kindrali vormis laimajad on pildi täendamiseks unustanud juurdelisamast veel maavärisemisi Argentiinas ja veiste sõratõbe Lõuna-Afrikas.

Sama idiootliku vale ja haiseva solgiga täidab oma veerge ka „Matin“. Moskva agendid olevat kallaletungi ja tulikahju „Georges Philipparil“ organiseerinud põrgumasinaga. „Sovetskaja Neft“ teadis õnnetuse paika ja aega, hiilinud ligiläheduses, et parajal silmapilgul oma tulesütitajaid päästa! Haletsemisväärsemat valet ei mõisteta enam välja mõelda.

Tervel sellel laimusojakäigul on aga otsekohene Nõukogude vaenuline siht. Ühes sellega tahetakse varjata ka tõelisi „Georges Philippari“ hukkamise põhjuseid.

„Georges Philippari“ ehitamist algati 1929. aastal, ajal, mil kriisilaine Prantsusmaad veel puudutanud polnud. Kui aga kriis ka Prantsusmaani jõudis ja okeani hiiglased tööta jäid, tegi „Georges Ph.“ esimese katse leekides sellest saatusest pääseda. See katse ebaõnnestas. Tulekahju „Georges Philippari“ esimesel reisul tõi siiski laevaselts „Messagerias Meritimes'ile“ sisse 120 miljonit kuldfranki kinnituspreemiat, see summa, mis laev enne kriisi aega tõelikult maksis. Kuid on aga laevaseltsile palju väärtuslikum, kui kriisi läbi kinnikülmarud tonnaash.

Lugu on aga teisiti laeva reisijatega ja nende omastega. Nemad võivad kahjutasu ainult siis nõuda, kui on kindlaks tehtud et tulekahju tekkis laeva administratsiooni hooletusest. Ja selles peitubki üks otsekohesest N. Liidule kallaletungi põhjustest. Kui N. Liit oleks süüdi „G. Ph.“ põlemises — siis, laevaseltsi direktorite endi seletuse järgi poleks sentigi vaja maksta kahjukannatanud reisijatele. Sellega on ka iseendast mõistetav, mis pärast müüvad ja ostetavad ajalehesulid, kes üles kaalutud laevaseltsi kallaga, nii innukalt seda laimusojakäiku N. Liidu vastu jätkavad.

Seekord ei lähe neil aga korda reisijate arvel laevaseltsile miljonid kokku kanda, sest nende pehmeajulised väljamõeldised lõhkevad tõsiasjadega kokkupõrkamisel nagu seebimullid.

„Sovetskaja Nefti“ meeskond pöörab aga terve maailma töötavate hulka poole järgmise üleskutsega:

„Seltsimehed merimehed, töölised ja talupojad üle terve maailma. Ärge uskuge provokaatoreid ja paljastage iga katse, mis on sihitud Nõukogude Liidu töötavate rinde nõrgendamiseks ja maailma ainsama Nõukogude riigi kukutamise ettevalmistamiseks. Valgekaardlaste, prantsuse kaitsepolitsei ja Pariisi mustasajaliste ajalehtede katse määratsevat kontrrevolutsionääri ja valgekaardlast Gorgulovit kommunistiks tembeldada, on häbiväärselt purunenud. Veel häbiväärsemalt peavad purunema provokatorite katsed prantsuse laeva „Georges Phillipari“ põlemist ära kasutada Nõukogude Liidu vastase interventsiooni ettevalmistuseks“.

MILITARISMI OHVRID MEREL

Juulikuul 4 sõjalaeva katastroofi

Prantsuse veelune paat „Prometheus“ vajus põhja

Manöövrile palavikus vajus põhja „selgitamata põhjustel“ prantsuse veelune paat „Prometheus“. 62 madrust leidsid veesügavuses märjahaua. Nende mõrtsukateks on otsekohe prantsuse sõjakeerutajad militaristid. Veeluse paadi ehitamisega kiirustati sedavõrd, et ei suudetud isegi kohase tugevusega ballasti klapani vintse leida. Ka proovimise ja vettelaskmisega kiirustati, nagu oleks sõda juba alanud. Meeskonnal oli juba väljasõidul hirm, kas eluga üldse tagasi pääseb. Sest kõigil oli ju teada, et laev läks manöövrile üle 10 nädala enne, kui ehitustööde täielik lõpetamine pidi sündima.

Samal ajal on teada, et see oli uut tüüpi veelune, kuhu lennukite laskmiseks suurtükid peale pandud. Taheti ka veeallaskmise kiirust suurendada. Täiesti tõenäolik, et 62 merimehe elu toodi ohvriks imperialistide uute merisõja võtete katsetamisel. Põhjajajumisel jäi viies luuk lahti, mis tõttu vajumine sündis kiires tempos.

Rootsi sõjalaevade kokkupõrge

Rootsi manööverdav allveelaev „Bävern“ põrkas kokku ristleja „Fylgiaga“ ja hakkas vajuma. Allveepaat oleks peaaegu paljude inimestega hukkunud, kui mitte meeskond poleks õigeaks ajaks rasket tinaanduri lahti kruvinud, mis peale allveelaev uuesti kerkima hakkas. Nii nii, „rahuarmastaja“ Rootsi püüab sel teel merijõude hävitada.

Saksa meriväe koolilaev „Niobe“ hukkus

26. juulil hukkus raskes äikesetormis Baltimere koolilaev „Niobe“. 69 kadetti ja ohvitseri hukkusid. Et laeval kõik luugid lahti, siis läks laev silmapilkselt — 3—4 minutiga põhja.

See on üks paljudest militarismi ohvritest.

Katastroof Hispaania ristlejaga

Manöövrile puhul sõitis Hispaania ristleja „Blasco de Lesso“ Fimisterneeme ja ühe saarekese vahelisel kitsal kiilveel veelusele karile. Jäljlegi manöövrile palavikus, taheti lühemat teed leida, valides kaardil ülesmärkimata hädaohtliku, tundmata koha.

Aurulaev „Karieri“ meeskonna gaasikihvtitus

Üsna hiljuti oli Harburgis (Hamburgi ligidal.) aurik „Karieri“ meeskonna ja reisijate gaasimürgitus. „Kuskilt“ „selgitamata põhjustel“ ilmusid „kerged mürkgaasipilved“ ja panid kogu laeva elusad olevused surmale näkku vahtima.

Mis juhtub veel siis, kui tõepoolest sõda lahti puhkeb? Kas ei oota siis iga merimeest sarnane saatus?

Gdynia (Poola) sadamatöölised ütlesid ära sõjamaterjali laadimisest

Gdynia sadamatöölised teatasid mai lõpul meeleavalduslikult, et nad ei laadi Jaapanile Poolas valmistatud sõjavarustust.

Internatsionaali laulmisega lahkusid nad töölt ja läksid linna, kus tulid kokkupõrked. Komendandi läbirääkimise katsetel ei olnud mingeid tagajärgi. Mehed jäid kindlaks. Streikijate „rahustamiseks“ toodi 11-nes ulaanide rügement, kuid soldatid hakkasid ohvitseridele vastu, ja avaldasid solidaarsust streikijatele. Ulaanid viidi ära ja toodi allohvitseridest ja ohvitseridest koosnev väeosa, kellega töölistel tõsine lahing tuli. Streikijad võitlesid mehiselt... Sadama komendant pani sadamatöölise organisatsiooni kinni ja kuulutas sadamas sõjaseaduse välja.

Mehine poola sadamatöölise väljaastumine olgu meile kõigile eeskujuks.

Hiina postiametnikkude üldstreik

Hiljuti oli Hiinas laiaulatusline postiametnikkude streik, mis algas Schanghai ja levis üle kogu põhja Hiina. Streik oli sihitud töökohustuste suurendamise ja riigitoetuse äravõtmise vastu, ning postiametnikkude ametiühisuse legaliseerimiseks jne.

Sotsjuudased mängisid ka siin oma äraandlikku streigimurdjate osa. Sellepärast lõppes see üksmeelne väljaastumine ainult osalise võiduga.

Sõjariistadeveo vastane tööliste meeleavaldus Ameerikas

New-Yorgi sadamas korraldasid sadamatöölised sõjavarustuse Jaapanisse vedamise vastu meeleavalduse.

Kui meeleavaldajad lähenevad jaapani aurikule „Tobamaru“, püüdsid jaapani laeva ohvitserid demonstrante laiali ajada. See aga ei õnnestanud.

Kõne all olev meeleavaldus on ameerika sadamatöölise esimehe Jaapanisse sõjavarustuse veo vastane väljaastumine.

Nii „aitab“ tööline mammonakuningal kriisi „lahendada“

Streigilaine Kreekamaal

Viimaste kuude jooksul võtab streigi liikumine Kreekas järjest laiemat ulatust.

Ammu see oli, kui telegrahvi, tolli ja rahaasutuste ametnikud streikisid, misjuures streik pidi muutuma üldstreigiks ja põhjustas valitsuse kriisi.

Juuni lõpus algas pagarite streik Athenas, Piräus ja Salonikis, mis nii üksmeelne oli, et ainustki streigmurdjat polnud.

Praegu streigivad Piräus kingsepad, Nigrittas tubakatöölised, Salonikis restoraani teenijad. Ka ehitus-, tekstiil ja liiklemisala töölised streigivad Salonikis, Lamias, Kavallas, Xantis j-m.

Sotsfashistide äraandlik osa paljastub töölistele ikka enam ja enam

Bulgaarias kasvab näljahäda

Mõnes Bulgaaria maakonnas, eriti aga lõunapoolsetes külades on päris tõsine näljahäda, mis levineb ikka laiemale. Bulgaria leht „Zarja“ teatab juuni lõpu numbris, et Kuschukapari maakohas otse kuulmata näljahäda valitseb.

Belgia söetöölise laiaulatusline streik

Juba pikemat aega kestab Belgia söetöölise streik. Kaevanduste omanikud tahtsid palkade alndust läbi viia mispeale mitmesajatuhandeline söetöölise rõhuv enamus astus üksmeelselt sellele streigiga vastu. Sotsid on püüdnud mitmel puhul seda ühist väljaastumist äraandlikkude kokkupetega lõhkuda, kuid seni pole see õnnestunud.

Üksmeelne streik tõi palga kõrgenduse

Mõni päev tagasi lõppes Kreekamaal, Volos, tubakatöölise streik osalise võiduga. Päevapalkasid tõsteti 15 drahma võrra.

Eks ole see jällegi hoop vastu nägu sotsäraandjatele, kes kisavad, et praeguse majanduslise kriisi juures olla üldse võimata palkade tõstmiseks streikida.

Sõjavastane kongress keelati ära

Kirjanikkude Romain Rollandi ja Henry Barbussé algatusel pidi 1. aug. Genfis kokku tulema üleilmne sõjavastane kongress, millest pidid kõikide maade töölise, talupoegade ja ka merimeeste saadikud osa võtma. „Demokraatline“ Schveitsi valitsus keelas aga selle ära, sest, kuulake ometi: „kongressi kokkukutsumine võiks endaga kaasa tuua demokraatliste vabaduste rikkumise“

Kas võib hullemat võllanalja olla: sõja vastu töötamine tähendaks demokraatlise „sõdimise vabaduse“ rikkumist. Näha, et kodanlaste viimnepäev läheneb.

Viimaste teadete järgi tuleb kongress 26. augustil Amsterdamis kokku.

Ka kõige väiksema kirjaoskusega veetransporditöölise võib olla hea „Majaka“ kaastöölise. Toimetus parandab teate grammatiliselt trüki-kõlblikuks.

Saada „Majakale“ kaastööd ja sõnumid

Merimees, sadamatöoline, „Majakas“ on sinu ajakiri. Kõigist meist oleneb tema sisu ja nägu. Sellepärast saadame lgaüks oma arvamised ja soovid tema edaspidise ilme kohta. Kirjutame otsekohelelt, mis-suguste küsimustega kellegi arvates ajakiri peaks tegemist tegema, missu-gused on ta puudused jne.

Saadame ühtlasi ka pilte ja karrikatuure!

Toimetuse aadress on:

Hamburg, Rothesoodstrasse nr. 8 Die Estnische Sektion der
ISH. „Majakas“

Loe „Majakas“ läbi ja anna edasi.

MERIMEHED!

Külastage endi internatsionaalseid klubisid; neid leiate järgmistest sadamalinnadest:

Belgias:

Antverpenis, Driesch 18

Daanis:

Esbjergis, Smedegade 18

Kopenhagenis, Toldbodgade 16

Odenses, s/o Peter Jensen, Norrebro 94

Poolas — Danzigis:

Danzigis, Oliwaerstr. 26

Saksamaal:

Bremenis, Hankenstrasse 21/22

Bremerhavenis, Schifferstrasse 11.

Duisburgis, Ruhrortis, Neumarkt 1

Hamburgis, Rothesoodstrasse 8

Kiõlis, Alte Reihe (Zentralhallen)

Lübeckis, Fischstrasse 9,

Inglismaal:

Liverpoolis, 62 Seelstreet

Prantsusmaal:

Marseille's, 10 Rue Fauchier.

Rouen'is, 11 Rue St. Eloi.

Hollandis:

Rotterdamis, 7-a Villemskade.

Lõuna-Ameerikas:

Montevideos, Uruguay, Calle Cerrito 232

Norras:

Bergenis, c/o Knut Skurtveits, 3 etg. Tyskegryggen

Narvikus, Arbeidernes Hus

Oslos, 30 Skippersgatan, 3 etg.

Trontjhemis, Hoten Scandinavia

Austrias:

Viinis II Stuverstrasse 1, Souterrain

Hispaanias:

Barceionas, 8 Tantarantana

Sevillas, 3 Calle Arenal

Rootsis:

Göteborgis, 12 — 14 Järntors gatan
Oskarshamis, 20 Hantverksgatan
Stokholmis, 7 Oesterlangatan.
Sundsvallis, Storgatan 33 n. b.

P.-A. Ühendriikides:

Baltimores, Md., 1720 Thames Street
Bostonis, Mass., 58 Fleet Street
Galvestonis, Tex., Mr. V. L. Thomas. 405 25 th
New Orleans, La., 127 Decatur
New York Cityis, 140 Broad Street.
Philadelphias, Pa., 137 Pine Street.
San Franciscos, Gal., 78 Clay Street.
Seattles, Was., 614¹/₂ First Ave

Austraalias:

Sydney, 9 Argyle Place, Millers Point.

Nõukogude Liidus:

Arhangelskis, Nabereshnaja 55.
Batumis, Schmidti uul. 12.
Feodosias,
Hersonis, USSR.
Leningradis, Ogorodnikovi prosp. 15.
Marianpolis (Kajutenko), Komsomolskaja uul. 443.
Nikolajevis, USSR.
Novorossiskis, Gornaja uulits 7.
Odessas, Lastotshkina 2
Potis, USSR.
St. Sorokas, Klub Lessozavoda, Murmanski raudtee.
Vladivostokis, Lenini uul. 48.
Tuapses, Portkomvod.
Murmanskis, Portkomvod.

ENSV Oktoobrirevolutsiooni ja
Sotsialistliku Ülesahituse
Riiklik Kesturahv
Teaduslik-teadmekirjanduse
raamatukogu

№.....

